

HÅNDBOK

**Oppgjørs- og
driftskredittordningen
for landbruket**

SAMVIRKEORDNINGEN

UTGITT AV:

**NORSK LANDBRUKSSAMVIRKE SERVICEKONTOR AS
OG
FINANS NORGE**

Innhold

FØRSTE DEL	6
1.1 Håndboken	7
1.2. Organisasjoner bak ordningen	7
1.3 Målsetting og hovedtrekk i ordningen	8
2.1 Oppgjør til konto som kredittgrunnlag	10
2.2 Portorefusjon til lag.....	10
3.1 Generelt om bruk av driftskreditt.....	11
3.2 Kredittgrunnlaget	12
3.2.1 Lagenes trekk i oppgjør for vareleveranser. Motregning. Forskudds- og trekkordninger.....	12
3.2.2 Merverdiavgift	14
3.2.3 Offentlige tilskudd	14
3.2.4 Pelsdyrproduksjon.....	14
3.2.5 Skogbruk	14
3.2.6 Gartnerhallen.....	16
3.2.7 Brukerskifte.....	17
3.2.8 Nyetablering , produksjonsøkning m.v.....	17
3.2.9 Skifte av varemottaker	18
3.2.10 Alle varemottakere bør tas med ved beregning av kredittgrunnlaget	18
3.2.11 Leveranse av samme vareslag til flere varemottakere	18
3.3 Driftskreditt.....	19
3.3.1 Innvilgelse av driftskreditt	19
3.3.2 Kredittramme	19
3.3.3 Regulering av driftskreditten ved endringer i kredittgrunnlaget.....	20
3.3.4 Bankens oppfølging av driftskredittengasjementer	22
3.3.5 Fastfrosset driftskreditt	23
3.3.6 Meldeplikt om endring i leveranser og leveranseforhold	24
3.3.7 Årlige omsetningsoppgaver	24
3.3.8 Regnskapsoppgaver fra produsentene.....	25
3.3.9 Informasjon fra bank til varemottaker	25
3.3.10 Driftskredittkontrakt mellom produsent og bank.....	26
3.3.11 Endring av driftskredittkontrakt.....	27
3.3.12 Rente- og provisjonsberegning. Gebyrer	28

3.3.13	Variabel rente	28
3.3.14	Varsel til lag om pantsettelse av produsentoppgjør. Kontrollopplysninger.....	29
3.3.15	Produsenter som er med i begge oppgjørs- og driftskredittordningene (Samvirkeordningen av 1967 og Privatordningen av 1968).....	30
3.3.16	Forsikring av pantsatt løsøre.....	31
3.3.17	Forsikring av pelsdyr	31
3.3.18	Bruk av gjeldsbrev	32
3.3.19	Driftskreditt til forpaktere.....	32
3.3.20	Driftskreditt til aksjeselskaper	32
3.3.21	Driftskreditt til samdrift	33
3.3.22	Driftskreditt til purkering.....	34
4.	BANKENES SIKKERHETER. GARANTIORDNINGEN. GANGEN I TAPSSAKER	36
4.1	Generelt om sikkerhetene ved ordningen	36
	Landbruks pantet omfatter imidlertid ikke	36
4.1.1	Pant i fast eiendom.....	37
4.2	Garanti for kreditt gitt på grunnlag av fremtidig produksjon	38
4.3	Mislighold av driftskredittkontrakten	39
4.4	Garantiansvarets forfall.....	39
4.5	Garantiansvarets omfang	40
4.6	Oppgjør etter oppsigelse	41
4.7	Tilleggssikkerhet, pant i landbruksløsøre og motorvogner.....	41
4.8	Garantiansvar ved skifte av varemottaker.....	43
4.9	Dokumentasjon til Garantiutvalget i tapssaker	44
4.10	Uenighet i tapssaker. Forhandlingsløsning	45
4.11	Oppgjør er pantsatt til flere enn banken.....	46
4.12	Andres utlegg i oppgjørene	47
4.13	Utlegg eller pant i produktene.....	47
4.14	Konkurs og retten til oppgjørene	47
4.15	Skifte av bankforbindelse	48
4.16	Gjeldsordning for produsenten	48
4.16.1	Eksempel.....	50
5.1	Samarbeidsutvalget	52
5.2	Informasjon om Oppgjørs- og driftskredittordningen.....	52
5.3	Statistikk	52
5.4	Elektronisk datautveksling mellom banker, lag og parter i overenskomsten	53

ANDRE DEL	55
6. AVTALER M.V.	56
6.1 Overenskomsten av 16. juni 1967 mellom Landbrukets Sentralforbund, Den norske Bankforening og Sparebankforeningen i Norge.	56
6.2 Diverse tillegg til overenskomsten av 1967 som viser tilslutningen fra Statens Kornforretning (Statkorn) og ytterligere fem landbruksorganisasjoner.....	62
6.2.1 Tilslutning fra Norges Pelsdyrslag.....	62
6.2.2 Tilslutning fra Statens Kornforretning (Statkorn).....	63
"Tilleggsoverenskomst	63
Tilleggsoverenskomsten er utferdiget i 3 eksemplarer.	64
Oslo, 28. februar 1972	64
Landbrukets Sentralforbund.....	64
6.2.3 Tilslutning fra Brennerienes Forening, Honningscentralen A/L, L.O.G og Potetmelfabrikkenes Salgskontor A/L	64
"Tilleggsoverenskomst	64
Denne tilleggsoverenskomsten er utferdiget i 3 eksemplarer.	65
Oslo, 22. juni 1973.....	65
Landbrukets Sentralforbund.....	65
6.3 Organisasjonenes garantierklæring overfor bankene og senere tillegg til denne.....	66
6.3.1 Garantierklæringen av 20. mars 1968.....	66
"Garantierklæring.....	66
Oslo 20. mars 1968	66
Felleskjøpenes Landsforbund	66
De to bankforeninger har sendt melding til bankene om dette.	67
6.3.2 Tillegg til garantierklæringen fra Norges Pelsdyrslag	67
Oslo, 3. juli 1970.....	67
6.3.3 Tillegg til garantierklæringen fra Statkorn	67
Tillegg til garantiavtale og garantierklæring er utferdiget i fire eksemplarer.....	68
Oslo, 29. februar 1972	68
Statens Kornforretning"	68
6.3.4 Tillegg til garantierklæringen fra	68
Brennerienes Forening	68
Dette dokumenter er utferdiget i fire eksemplarer.....	68
Oslo, 21. november 1973	68
Brennerienes Forening".	68

6.3.5 Tillegg til garantierklæringen fra Honningcentralen A/L.....	68
Oslo, 28. november 1973	69
Oslo, 28. november 1973	69
S/L Landbrukets Emballageforretning og.....	69
6.3.7 Tillegg til garantierklæringen fra Potetmelfabrikkenes Salgskontor A/L.....	69
Dette dokumentet er utferdiget i fire eksemplarer.	69
Oslo, 21. november 1973	69
Potetmelfabrikkenes Slagskontor A/L"	69
6.4 Garantiavtalen mellom garantistene av 20. mars 1968, revidert 7. februar 1974.....	70
"Avtale om garanti	70
I henhold til avtale foretar Statens Kornforretning ingen avsetning.....	72
Landsutvalget benevnes i det daglige for Garantiutvalget.....	73
Oslo, 7. februar 1974	73
Note	73
6.5 Tilleggsavtale av 11. desember 1980 i forbindelse med at Landbrukets Sentralforbund oppløses og Landbrukssamvirkets Felleskontor opprettes	75
Landbrukets Sentralforbund.....	75
Brennerienes Forening	75
Oslo, 11. desember 1980.....	76
Den norske Bankforening	76
6.6 Avtale mellom Landbrukssamvirkets Felleskontor, Kjøttbransjens Landsforbund, Bankforeningens Servicekontor, Sparebankforeningens Servicekontor og I/S Produsentregisteret om tilrettelegging og gjennomføring av datautveksling i oppgjørs- og driftskredittordningen.....	78
6.7 Avtale om utvikling og drift av et system for elektronisk utveksling av informasjon i forbindelse med etablering av driftskreditt	83
7. OVERSIKT OVER LAG SOM DELTAR I OPPGJØRS- OG DRIFTSKREDITT-ORDNINGEN AV 6. JUNI 1967 MED SENERE TILLEGGSAVTALER	90
8. STATISTIKK	90
9. SAMARBEIDSUTVALGET	90
10. BLANKETTER	90

FØRSTE DEL

1. INNLEDNING

1.1 Håndboken

Da oppgjørs- og driftskredittordningen for landbruket ble etablert i 1967, ble det utgitt en håndbok om ordningen som hadde tittelen "Praktisk veiledning". Utgiver var Landbrukets Sentralforbund, Den norske Bankforening og Sparebankforeningen i Norge.

Håndboken er senere revidert. Håndboken utgis ikke lengre på papir, men er lagt ut på de åpne hjemmesidene utgiverne (Landbrukssamvirke og Finans Norge).

Håndboken er todelt med et vedlegg som inneholder oversikt over lag/varemottakere som deltar i ordningen.

Første del er en praktisk del som inneholder en presisering av de mest sentrale deler av selve Overenskomsten og utfyllende retningslinjer til de enkelte punkter i denne.

Andre del inneholder Overenskomsten av 1967, samt senere tilslutningsavtaler, garantiavtalen med tilleggsavtaler m.v. informasjon om statistikk og samarbeidsutvalget.

1.2. Organisasjoner bak ordningen

Oppgjørs- og driftskredittordningen for landbruket bygger på en Overenskomst av 16. juni 1967 mellom Landbrukets Sentralforbund, Den norske Bankforening og Sparebankforeningen i Norge.

En rekke landsomfattende samvirkeorganisasjoner i landbruket har sluttet seg til Overenskomsten. Senere omorganiseringer har gjennom tidene medført flere endringer i hvilke organisasjoner som har vært tilsluttet. Praktisk talt alle distriktsorganisasjoner, heretter kalt lag, som er medlemmer av de tilsluttede organisasjoner, deltar som varemottakere og garantister i oppgjørs- og driftskredittordningen.

Også Statens Kornforretning sluttet seg til Overenskomsten i 1972. Etter omorganisering av Statens Kornforretning er det Statens Landbruksforvaltning som har stått som deltaker i ordningen fra 1. juli 2000 til 1. juli 2001. Fra 1. juli 2001 ble det innført en ny markedsordning for korn med blant annet flere kornkjøpere, både innen samvirkeordningen og privatordningen. I samvirkeordningen er det Felleskjøpet som ivaretar kornomsetningen.

Etter at Landbrukets Sentralforbund ble oppløst, har de deltakende samvirkeorganisasjoner gått inn i Sentralforbundets partsforhold i Overenskomsten av 1967 med de rettigheter og plikter som følger av Overenskomsten, se tilleggsavtale inntatt i punkt 6.5 nedenfor. (Også Statens Kornforretning – senere Statens Landbruksforvaltning – gikk inn i sentralforbundets partsforhold, men er fra 1. juli 2001 gått ut av dette forholdet igjen.) Hvor Sentralforbundet var pålagt spesielle oppgaver i Overenskomsten, ble disse senere overtatt av Landbrukssamvirkets Felleskontor. Fra 1. juli 2001 har Landbrukssamvirkets Felleskontor endret navn til Norsk Landbrukssamvirke.

Den norske Bankforening ble med virkning fra 1. januar 1999 fusjonert med Norges Forsikringsforbund til Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH). Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO) ble opprettet 1. januar 2010 og overtok oppgavene fra FNH og Sparebankforeningen i Norge. Fra 1. januar 2013 fusjonerte FNO med Finansnæringens arbeidsgiverforening og endret navn til Finans Norge. FNH er avviklet, men Sparebankforeningen eksisterer fortsatt. Fra 1. januar 2016 er Finans Norge en forening som bygger på direkte medlemskap fra de enkelte medlemsbedriftene og medlemskonsernene. Sparebankene beholder samtidig også medlemskap i Sparebankforeningen. Etter dette vil det være Finans Norge som er banknæringens reelle avtalepart i ordningen.

De enkelte forretnings- og sparebanker er tilsluttet Overenskomsten av 1967 med senere tilleggsavtaler gjennom sitt medlemskap i Finans Norge.

1.3 Målsetting og hovedtrekk i ordningen

Oppgjørs- og driftskredittordningen av 1967 bygger på følgende hovedprinsipper:

- a) Lagenes (varemottakernes) oppgjør til produsent for vareleveranser skal overføres konto i spare- eller forretningsbank
- b) Oppgjørene gir grunnlag for banken til å gi driftskreditt til produsenten
- c) Avtalepartene på landbrukssiden garanterer for 50% av bankens bevislige tap på den enkelte driftskreditt

De to første prinsipper representerer en ytelse og en motytelse, og gjør at produsentenes driftskreditter i betydelig grad blir selvfinansierte.

Når oppgjørsbeløpene fra lagene settes inn på produsentens bankkonto, skapes et økonomisk grunnlag for banken til å kunne gi produsenten en driftskreditt. Etter avtalen vil kreditten kunne utgjøre inntil 40% av oppgjørsbeløpene i siste kalenderår, forutsatt at dette året er et normalt

produksjons og avlingsår for produsenten. Med samtykke fra banken og Garantiutvalget kan kredittgrensen gå utover 40%, dersom produsentens behov for driftskreditt tilsier det og forholdene ellers ligger til rette. Banken har imidlertid selvsagt full rett til å avslå søknad om driftskreditt ut fra en ordinær bankmessig vurdering av produsenten.

Driftskreditten har til formål å dekke produsentens kortsiktige likviditetsbehov, slik dette bestemmes av forholdet mellom utgiftene og inntektene over produksjonsperioden. Denne fordeling av utgiftene og inntektene over tid vil f.eks. være sesongbestemt eller ha sammenheng med naturgitte vekslinger i produksjonen fra år til år.

For å gjøre det lettere for bankene å yde driftskreditt, garanterer samvirkeorganisasjonene og Unikorn for 50% av bankens bevislige tap på den enkelte driftskreditt. Den andre halvdel av et eventuelt tap må banken bære selv. Garantien er gitt som simpelt forløfte (ikke selvskyldnerkausjon). Det betyr at garantien først blir effektiv etter at banken har bokført tapet. Det vil si at det er en kollektiv garanti fra samvirkeorganisasjonene og Unikorn.

De tre hovedelementer som oppgjørs- og driftskredittordningen av 1967 bygger på vil bli gjennomgått nærmere i det følgende.

2. OPPGJØR FOR LEVERANSER

2.1 Oppgjør til konto som kredittgrunnlag

Oppgjørene danner grunnlaget for den driftskreditt produsenten kan få.

Etter Overenskomsten av 1967 skal alle oppgjør for leverte produkter fra lag (varemottaker) til produsenten fratrukket eventuelle trekk som er godkjent av banken, settes inn på produsentenes bankkonto. Dette skal i størst mulig utstrekning skje uavhengig av om produsenten har fått innvilget driftskreditt i banken. Forutsetningen om at oppgjørene skal overføres produsentens bankkonto kan synes noe "utdatert" i dag ettersom betaling nå nesten unntaksvis skjer ved overføring mellom bankkontoer.

Det er oppgjørsbeløpene som blir overført til bankkonto som benyttes som kontroll for oppgitte omsetningstall og dermed er beregningsgrunnlaget for driftskreditten ("kredittgrunnlag"). Videre er det de oppgjørsbeløpene som overføres til driftskredittkontoen som gir banken mulighet til å kontrollere at den til enhver tid bevilgede kreditten samsvarer med kredittgrunnlaget. Overføring av oppgjørene til driftskredittkontoen den dessuten den måten produsent og bank har avtalt at løpende innbetaling til kredittkontoen skal skje på.

2.2 Portorefusjon til lag

Ordningen med portorefusjon fra produsentens bank til lag, og som er beskrevet i pkt. 1 i Overenskomsten av 1967, er opphevet.

3. DRIFTSKREDITT

3.1 Generelt om bruk av driftskreditt

På bakgrunn av oppgjør fra lagene kan banken innvilge den enkelte produsent driftskreditt. Driftskreditt skal finansiere de kortsiktige omløpsmidler i produksjonen på et gårdsbruk, det vil i praksis si de løpende utgifter forbundet med driften, eksempelvis innkjøp av såkorn, for, gjødsel mv. En driftskreditt er ikke forutsatt å skulle dekke mellomlange eller langsiktige investeringer i kapitalvarer, som f.eks. landbruksmaskiner. Disse innsatsfaktorer vil ha en lenger økonomisk gjenvinningstid enn omløpsmidlene, og krever derfor sin egen finansieringsform.

I landbruket regner en ofte med at gjenvinningstiden for omløpsmidlene normalt ligger innenfor en tidsramme på 1 til 1 1/2 år. I løpet av denne tiden må produksjonen normalt kaste av seg inntekter til nedbetaling av driftskreditten.

En riktig tilpasset finansiering innen landbruksnæringen består av tre typer kreditt - driftskreditt (kortsiktig kreditt, ca. 1 - 1,5 år), mellomlang kreditt og langsiktig kreditt. En riktig totalfinansiering av produksjonen bygger på at det er god balanse mellom de tre kredittformene.

Partene i driftskredittordningen er enige om å be både banker og lag bidra med en hensiktsmessig rådgivning til produsentene når det gjelder sammensetningen av totalkreditten.

En driftskreditt er karakterisert ved at den er en kortsiktig kreditt som skal dekke likviditetsbehovet når de løpende inntekter er små i forhold til de løpende utgifter. Driftskreditten skal dekke finansieringsbehovet for de såkalte omløpsmidler i produksjonen, og forutsetningen er at inntekter av de solgte produkter relativt hurtig skal gå inn på driftskredittkontoen. Når kontoen brukes på denne måten, vil den vise kortsiktige saldosvingninger over et år, eller kanskje en noe lenger periode, avhengig av omløpstiden for de ulike produksjoner. Dette betyr at driftskredittkontoen til tider kan være trukket helt opp til bevilgningen, mens den til andre tider viser at produsenten har penger til gode av banken.

Driftskredittordningen tjener altså til å dekke likviditetsbehovet ved de årlige eller hyppigere innkjøp av driftsmidler. I denne forbindelse må det tas hensyn til det økonomiske omfang av driften. Det vil gjerne være slik at jo større økonomisk omfang driften har, jo bredere vil spekteret av driftsmidler være, og jo større enheter kan inngå i driftskredittbegrepet. Kriteriet på at en driftskredittkonto brukes riktig, er at den viser en normalvariasjon over året.

En annen sak er at det kan forekomme perioder i forbindelse med nystarting o.l. som vil avvike fra dette normalmønster.

3.2 Kredittgrunnlaget

I Overenskomsten av 1967 heter det i pkt. 4:

"Kredittgrunnlaget fastsettes i alminnelighet som summen av vedkommende produsents oppgjørsbeløp for siste år fra de lag oppgjørsordningen omfatter, forutsatt at dette år kan anses som et normalt avlings- og produksjonsår for vedkommende produsent".

I praksis vil det forekomme at oppgjørsbeløpet siste år skriver seg fra et unormalt avlings- og produksjonsår, dvs. et spesielt godt eller dårlig år. Et slikt år kan ikke legges til grunn for driftskreditten. Det en skal frem til er et kredittgrunnlag som tilsvarer et normalt avlings- og produksjonsår. Nærmere definisjon av hva som skal forstås med et normalt produksjonsår foreligger ikke. I praksis kan banken hjelpe seg med gjennomsnittstall for produksjonen over flere år, opplysninger om produksjonsgrunnlaget, opplysninger fra kompetent landbrukshold osv.

Ved opprettelsen av en driftskredittkonto er det vanlig at produsenten selv oppgir hvilke oppgjør han hadde i siste år. Banken bør imidlertid ved bruk av den webbaserte dialogløsningen som er omtalt i punkt 3.3.14 få oppgjørens størrelse bekreftet av de lag leveransene skjer til. Banken kan også reise spørsmål til lagene om hva som kan anses som et normalt avlings- og produksjonsår for produsenten.

Med siste år forstås kalenderår hvor ikke annet er spesifisert. Kredittgrunnlaget kan f.eks. ikke fastsettes på grunnlag av oppgjørene i de siste 12 måneder regnet fra søknadstidspunktet for kreditten, eller ut fra et annet avvikende tidspunkt (unntak for pelsdyrproduksjon, skogbruk og driftskreditt på grunnlag av fremtidige leveranser).

For omsetningsgrunnlag for frukt- og grøntprodusenter, se pkt 3.2.6.

3.2.1 Lagenes trekk i oppgjør for vareleveranser. Motregning. Forskudds- og trekkordninger.

Før Oppgjørs- og driftskredittordningen ble etablert, fungerte samvirkeorganisasjonene i mange henseende som "bank" for sine

medlemmer. Organisasjonene sørget for at leverandører av innsatsvarer fikk sin betaling gjennom trekk i oppgjøret, bonden fikk forskudd på oppgjør når dette var nødvendig osv. Gjennom driftskredittordningen var intensjonen å overføre disse funksjonene til bankene. I all hovedsak har dette også skjedd.

Rollefordelingen mellom bank og lag er i prinsippet klar. Kapitalformidlingen er bankenes oppgave. Forskudds- og trekkordningen i lagene skal derfor søkes avvirket.

I Overenskomsten av 1967 heter det i pkt. 10:

"Ordnningen er ikke til hinder for at vanlig og innarbeidede forskudds- og trekkordninger i lagene kan opprettholdes, men beløpet fragår i tilfelle i kredittgrunnlaget. Det er dog forutsetning at slike særlige trekkordninger skal søkes avvirket, eventuelt foretas gjennom banken".

Dette betyr at eventuelle trekk i oppgjør går til fradrag i kredittgrunnlaget. Det er således de faktiske oppgjørsbeløp som overføres til banken som danner kredittgrunnlaget.

Trekk for å dekke inn forskudd som laget har betalt og som har gått inn på driftskredittkonto, vil imidlertid bare innebære en fremskynding av utbetalingen, og ikke innvirke på totalt overført beløp til driftskredittkontoen.

Er det derimot tale om trekk for å dekke inn kreditt fra laget til f.eks. dyr på oppføring, vil dette medføre at omsetningen over driftskredittkontoen reduseres, og med tilsvarende reduksjon i grunnlaget for driftskreditt.

Fortsatt er det altså anledning for lagene å foreta trekk i oppgjør, forutsatt at trekkene er spesifiserte og stabile. Laget må ta forbehold om trekket i tilbakemeldingen til banken på bankens varsel om pant i oppgjør (notifikasjonen), eller avtale slikt trekk med banken senere.

Ikke avtalte, uregelmessige trekk, motregning for tilgodehavende, f.eks. i en tapssituasjon ol. må anses for å være i strid med gjeldende regelverk for ordningen.

Laget må i tilbakemeldingen spesifisere hva eventuelle trekk gjelder. Alle trekk som eksisterer ved kontraktsinngåelsen skal fremgå av driftskredittkontrakten og bekreftes av laget. Når en driftskreditt først er innvilget på et bestemt kredittgrunnlag, kan ikke laget innføre nye trekk i oppgjørene, fordi oppgjørene da kan bli mindre enn grunnlaget for driftskreditten tilsier. Dersom nye trekk skulle bli aktuelt, må dette forhåndsdrøftes mellom produsent, lag og bank. Dersom laget innfører nye trekk uten at banken er innforstått med dette, eller foretar trekk utover det beløp som er anført på tilbakemeldingen, kan banken kreve at et tilsvarende beløp betales inn til driftskredittkontoen.

For pelsdyr gjelder følgende, jfr. tilslutningsavtalen fra Norges Pelsdyrslag:

"Transporterklæringene er ikke til hinder for at Oslo Skinnauksjoner kan foreta følgende trekk i oppgjørene: Kontingent til Norges Pelsdyrslag, forsikringspremie til Pelsdyrtrygdlaget, samt fraktutlegg som auksjonene har på innsendte skinn".

I den grad lagene utbetaler forskudd på oppgjørsleveranser til produsenten skal disse betraktes som deloppgjør, forutsatt at disse overføres til driftskredittkontoen. Forskuddene inngår da i kredittgrunnlaget.

3.2.2 Merverdiavgift

Den merverdiavgift som laget skal betale produsenten i forbindelse med leveransene, er medregnet i lagets oppgjør, og blir godskrevet produsentens driftskredittkonto. Merverdiavgiften inngår således i kredittgrunnlaget.

3.2.3 Offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd som betales direkte til produsent inngår ikke i kredittgrunnlaget, selv om midlene går inn på produsentens driftskredittkonto.

3.2.4 Pelsdyrproduksjon

For pelsdyropprettere skal kredittgrunnlaget for den enkelte produsent fastsettes til gjennomsnittet av de utbetalte skinnoppgjør for de to siste salgssesonger. Dette vil normalt fange opp svingninger i produksjon og inntekt mellom år. En salgs-sesong begynner 1. desember og slutter 30. november året etter. Norges Pelsdyrslag oppgir på anmodning hva gjennomsnittet for de to siste sesonger har vært for en produsent.

3.2.5 Skogbruk

Skogdriftens omfang varierer sterkt fra år til år for den enkelte skogeier. Da skogeierforeningene dessuten har egne driftsforskuddsordninger som finansieres gjennom Sentralkassen for Bøndernes Driftskreditt, har det vært

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

nødvendig å lage særskilte retningslinjer for oppgjørs- og driftskredittordningen innen denne næringen.

Følgende retningslinjer skal legges til grunn for beregning av kredittgrunnlaget.

1. Driftskreditt skal ordinært innvilges med grunnlag i virkeoppgjørene i de to siste kalenderår. (Gjennomsnittet av overførte beløp til konto i bank i de to foregående år).

2. En skogeierforening kan fastsette et vurdert kredittgrunnlag (VKG) for sine medlemmer, og i sammenheng med årsoppgave til banken eller på annet tidspunkt gi melding til banken om endring av driftskredittgrunnlaget. For endring meldt ved årsoppgaven skal regulering av kreditten skje fra 1. april, og for endring gjennom året 3 måneder etter at melding er mottatt.

Skogeierforeningen plikter å fortsette overføring av skogeiers tømmeroppgjør i oppsigelsesperioden til driftskredittkontoen. Dersom det deretter gjenstår en del av den kreditten VKG ga grunnlag for, skal banken ta dette opp med skogeierforeningen.

3. Driftskreditten kan tilstås med grunnlag i inngått tømmerkontrakt. Beregnet verdi av nettoavregning fra laget vil utgjøre kredittgrunnlaget. Driftskreditten og garantiansvaret opphører når kontraksperioden utløper.

Kontraksperioden skal fremgå under kode B på blankett for notifisering og kontrollopplysninger (bl.nr. 026.031).

Normalt er det altså tilsvarende beregningsgrunnlag som for pelsdyr, dvs. gjennomsnittet av de siste to års leveranser som skal benyttes. Grunnen til dette er et ønske om å få en mer stabil basis for kreditten. Virkesprisene kan variere betydelig fra år til år, og ved siden av dette velger mange skogeiere konsentrerte drifter med 2-3 års mellomrom framfor jevne, årlige avvirkninger.

Vurdert kredittgrunnlag (VKG) er spesielt for skogbrukssektoren. VKG skal kunne fastsettes for den enkelte produsent av den lokale skogeierforening. VKG skal bare benyttes i de tilfeller der skogeieren foretar ekstraordinært store avvirkninger som ikke står i noe rimelig forhold til den avkastning skogen gir ved normal drift.

Lagets garantiansvar skal i tilfeller hvor VKG er fastsatt beregnes ut i fra dette, dvs. normalt maksimum 20% av VKG.

Det må forutsettes at VKG bare vil bli benyttet i spesielle tilfeller.

Det normale er altså at driftskreditt innvilges med grunnlag i de to foregående års oppgjør. Den enkelte skogeierforening kan imidlertid bestemme at kreditt skal gis på grunnlag av tømmerkontrakt, dvs. kommende års oppgjør. I slike tilfeller skal det være kontraktperioden som bestemmer kredittens opphør, dvs. siste oppgjørsdato som er knyttet til denne. Kredittens varighet skal angis i bankens varsel til laget om driftskreditt og om pant i oppgjørsbeløp (notifikasjon). Det vil derfor ikke være nødvendig for laget å melde fra til banken når siste oppgjør innenfor kontrakten overføres til konto. Antagelig vil det forholdsvis sjelden være behov for å benytte tømmerkontrakt som kredittgrunnlag.

Medlemmene i en skogeierforening kan ikke få både driftsforskudd i sin forening og driftskreditt i banken på grunnlag av tømmeroppgjør. Det er medlemmene selv som må avgjøre om de ønsker å ta driftsforskudd i foreningen eller driftskreditt i banken etter den generelle ordning.

Det medlem som foretrekker driftsforskudd i sin skogeierforening, kan ikke regne noen del av tømmeroppgjøret med i det kredittgrunnlag han ellers måtte ha på basis av andre produkter. Begrunnelsen er at et medlem som har sitt driftsforskudd i en skogeierforening fra før, har fått den kreditt som det antas rimelig å yte i forbindelse med skogsdriften.

For banken betyr dette at eventuell driftskreditt som den gir på grunnlag av tømmeroppgjør i tillegg til driftsforskudd i foreningen, ikke dekkes av samvirkeordningens garanti.

3.2.6 Gartnerhallen

På grunn av stor omsetning hos Gartnerhallens produsenter er tapsrisikoen vesentlig større enn for andre garantister. Gartnerhallen har derfor muligheten til å begrense garantiansvaret sitt f.o.m 1.1.2021. Begrensningen er innrammet på følgende måte:

Alle kreditter på en ramme større enn 5 millioner kroner basert på omsetning til Gartnerhallen går til godkjenning (særskilt garanti) til Garantiutvalget. Gartnerhallen blir gitt mulighet til å vurdere om og hvor mye de eventuelt vil garantere for den delen av kredittrammen som overstiger 5 millioner.

Dersom Gartnerhallen velger å garantere for mer enn en kredittramme på 5 millioner, vil den ikke være tidsavgrenset slik tilfellet er på søknader som handler om oppstart eller utvidelse av produksjonen.

I saker der produsenten leverer til flere varemottakere enn Gartnerhallen (eksempel kjøtt, korn eller melk) vil det kunne innvilges kreditter på mer enn 5 millioner uten at det trengs særskilt garanti. Særskilt garanti trengs kun hvis Gartnerhallens andel av rammen utgjør mer enn 5 millioner.

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

Søknaden om særskilt garanti for kreditter over 5 millioner for medlemmer til Gartnerhallen sendes og behandles via digitalt system for driftskreditt. Dette forslaget vil ikke ha tilbakevirkende kraft. Det betyr at eksisterende kreditter over 5 millioner til Gartnerhallen fortsatt vil ha garanti for hele kreditten.

3.2.7 Brukerskifte

I Overenskomsten av 1967, pkt. 6 heter det:

"Ved eierskifte bør det driftskredittgrunnlag som er opparbeidet av den tidligere eier, normalt kunne legges til grunn for den driftskreditt som den nye eier av gården søker. Samme prinsipp legges til grunn for driftskreditt til forpakter av samme gård".

Forutsetningen for dette er at den nye eier eller forpakter fortsetter med minst like stor produksjon som det var på gården før overtakelsen. Det skal inngås ny driftskredittkontrakt ved endring i eier/forpaktningforhold.

Dersom den nye eier overtar gården ved konkurs eller tvangsauksjon, må det søkes om driftskreditt og særskilt garanti for kreditten etter de retningslinjer som gjelder ved nyetablering av produksjon.

3.2.8 Nyetablering , produksjonsøkning m.v.

Overenskomsten av 1967 bygger på prinsippet om at kredittgrunnlaget er lik summen av det foregående kalenderårs oppgjør (særregler for pelsdyrproduksjon og skogbruk). Ved nyetablering av gårdsdrift, ved større utvidelser av produksjonen og ved nyinnmeldinger til laget, vil imidlertid det foregående kalenderårs oppgjør som regel være utilstrekkelig som kredittgrunnlag.

Kredittgrunnlaget settes i slike tilfeller lik summen av forventede produsentoppgjør for 12 måneder fremover i tiden regnet fra søknadstidspunktet. For produksjon av storfekjøtt kan en regne med summen av forventede oppgjør inntil 18 måneder fremover i tiden.

Vær oppmerksom på at andre produksjoner enn dem som skal etableres/utvides også skal tas med i kredittgrunnlaget. For at garantiordningen skal omfatte disse kredittene, må det søkes om særskilt garanti.

3.2.9 Skifte av varemottaker

Dersom en produsent går over f.eks. fra kjøtt til melkeproduksjon, skiftes nødvendigvis også varemottaker (lag). Da produsenten ikke har opparbeidet noe kredittgrunnlag for sin nye produksjon, bør kredittgrunnlaget i slike tilfeller fastsettes etter reglene i pkt. 3.2.7. Dersom det skjer et skifte fra en privat grossist til et lag tilknyttet Samvirkeordningen vil produksjonen og dermed også kredittgrunnlaget opprettholdes. Banken skal imidlertid opprette ny driftskredittkontrakt, og sende varsel til varemottakerne om dette (notifikasjon). Banken må videre melde fra til den varemottaker som produsenten ikke lenger leverer til, at bankens pant i oppgjørene fra denne varemottakeren er opphørt. Nærmere om garantistens ansvar ved skifte av varemottaker, vises til punkt 4.8.

3.2.10 Alle varemottakere bør tas med ved beregning av kredittgrunnlaget

I enkelte tilfeller vil produsenten ikke ha behov for å søke om så stor kreditt som kredittgrunnlaget hadde gitt anledning til. For å få alle produsentens avtakere med som garantister og en riktig fordeling av garantiansvaret mellom disse, er det likevel ønskelig at hele produksjonsgrunnlaget tas med ved etablering av driftskreditten. Dette gjelder også når produsenten leverer til varemottakere både i privatordningen og i samvirkeordningen.

3.2.11 Leveranse av samme vareslag til flere varemottakere

I punkt 3.3.15 omtales leveranser av forskjellig vareslag til varemottakere tilsluttet de to ordningene. Det forekommer at en produsent leverer samme vareslag til to eller flere varemottaker som er knyttet til henholdsvis samvirkeordningen og til privatordningen. I tillegg til de bestemmelser som for øvrig gjelder for ordningen, gjelder i så fall også følgende:

- Produsenten må før driftskreditten etableres ha inngått avtale med de varemottakere han vil levere til. Ved skifte til annen varemottaker gjelder håndbokas punkt 3.2.8.

- Ved fordeling av eventuelt tap mellom garantister tilsluttet henholdsvis samvirkeordningen og privatordningen, legges omsetningen året forut for tapsåret til grunn.
- Ved innvilgelse av garanti på grunnlag av fremtidig produksjon, kan det stilles krav om at all produksjon skal leveres til en bestemt varemottaker.

3.3 Driftskreditt

3.3.1 Innvilgelse av driftskreditt

I Overenskomsten heter det at produsenten i alminnelighet vil bli tilstått driftskreditt i henhold til ordningens regler. Dette innebærer imidlertid ikke at produsenten uten videre har krav på å få innvilget driftskreditt.

Det er til enhver tid opp til banken å vurdere hvorvidt driftskreditt skal innvilges, eventuelt til hvilke vilkår og hvilke sikkerheter som skal etableres.

Organisasjonenes garanti tilsier imidlertid at bankene vil kunne strekke seg noe lenger enn de ellers ville ha gjort ved å innvilge kreditter til kunder som på grunn av identifisert tapsrisiko ellers ikke ville ha fått kreditt innvilget.

Ved vurdering av om en produsent skal få innvilget driftskreditt første gang, bør banken legge sine ordinære kriterier for kredittvurdering til grunn, herunder en konkret vurdering av

- produsentens inntekts - og egenkapitalforhold
- brukets størrelse og geografiske beliggenhet
- produksjonens art, omfang og kvalitet osv.
- produsentens kvalifikasjoner og andre relevante forhold

Ved vurderingen bør det også legges vekt på mer generelle forhold som forventede endringer i landbrukets rammebetingelser som vil kunne få betydning for markeds- og avsetningsmessige forhold for bruket.

3.3.2 Kredittramme

I Overenskomsten av 1967, pkt. 4 er øvre grense for kredittrammen fastsatt til 40% av det kredittgrunnlag som blir fastsatt for produsenten.

I denne forbindelse har Samarbeidsutvalget uttalt:

"Overenskomstens bestemmelse om at produsentene kan få innvilget kreditt inntil 40% av kredittgrunnlaget, hvis dette er beregnet utifra et normalår mht. produksjon, er ment som en øvre kredittgrense. Det skal til enhver tid være vedkommende produsents likviditetsbehov til dekning av hans løpende driftsutgifter som skal dekkes av driftskreditten. Dersom produsentens kortsiktige likviditetsbehov av ulike årsaker tilsier en kreditt utover 40% av forrige års leveranser, og bankene etter å ha foretatt en bankmessig vurdering, finner å kunne gi driftskreditt utover 40%, skal samtykke til dette først innhentes fra Garantiutvalget. Bare på den måten vil organisasjonens garanti omfatte tilleggs kreditten, jfr. Overenskomsten pkt. 12".

Dersom produsentens likviditetsbehov forventes å endres pga. omlegginger, utvidelser ol skal det etableres ny driftskredittkontrakt, med bakgrunn i at kredittgrunnlaget da blir endret. Tilleggs kreditter benyttes i regelen bare ved kortvarige endringer i likviditetsbehovet.

3.3.3 Regulering av driftskreditten ved endringer i kredittgrunnlaget

Det heter i Overenskomstens pkt. 5:

"Driftskreditten reguleres dersom det skjer vesentlige endringer i kredittgrunnlaget. Regulering foretas i forhold til produsentens oppgjørsbeløp fra de tilsluttede lag i siste år".

Med vesentlige endringer er partene enige om å legge til grunn endringer i leveransene (oppgjørene) på ca. 10% eller mer.

Hvis produksjonen og dermed kredittgrunnlaget endres med 10% pga. varige endringer i eller omlegging av driften slik at leveransene øker eller minker tilsvarende, skal banken inngå ny driftskredittkontrakt med produsenten, jfr. punkt 3.3.11.

Dersom produksjonsomfanget og dermed kredittgrunnlaget øker og produsenten har behov for mer driftskreditt, vil vedkommende produsent selv ta et initiativ overfor banken og be om en oppregulering av driftskreditten.

Hvis kredittgrunnlaget derimot går ned, vil banken normalt ta initiativ for å regulere kreditten, og det er rimelig at en nedregulering finner sted i samråd med produsenten. Imidlertid har også laget plikt til å informere banken, hvis det observeres at leveransene uteblir.

3.3.4 Bankens oppfølging av driftskredittengasjementer

Partene i avtalen anbefaler bankene å gå igjennom alle sine driftskreditter en gang pr. år. Dette har to formål, for det første å se til at kreditten er avstemt med kredittgrunnlaget, og hvis ikke dette er tilfelle, justere kreditten. Derneft har gjennomgangen som formål å identifisere engasjementer med en ikke-inndekket tapsrisiko, slik at forebyggende tiltak for å begrense et mulig tap kan settes inn på et så tidlig tidspunkt som mulig.

Banken vil etter hvert årsskifte motta oppgave fra Produsentregisteret over overførte oppgjør fra lagene og til den enkelte produsent i foregående år. Disse oppgavene skal banken bruke til å kontrollere at innvilget kreditt står i forhold til kredittgrunnlaget. I praksis kan dette ikke skje før på vårparten, men dersom banken på grunnlag av noen enkle kriterier aner at tap kan oppstå, bør kreditten justeres så raskt som mulig.

Omsetningsoppgavene til bankene blir utarbeidet av Produsentregisteret på grunnlag av informasjon lagene sender til Produsentregisteret. Denne informasjonsformidlingen skjer på grunnlag av en egen avtale som er omtalt i punkt 5.5.

For banker med et stort antall driftskreditter i sin portefølje, kan summariske analysekriterier benyttes som en første siling for å kartlegge potensielle tapsengasjementer.

Et enkelt kriterium er utnyttelsesgraden over lengre tidsrom. Driftskreditter som brukes riktig, skal variere over tid avhengig av de enkelte produksjoners syklus. Dette betyr igjen at saldo på driftskredittkontoen skal vise tilsvarende variasjoner. Dersom driftskreditten over f.eks. et helt år viser en utnyttelsesgrad som ligger nært opp til grensen, 80-90%, eventuelt over 100% (overtrekk), kan dette være et tegn på at denne produsenten har eller er i ferd med å få en anstrengt økonomi.

Ved en vurdering av utnyttelseskriteriet, må banken også ta hensyn til hvor stor den innvilgede kreditten er i forhold til hans maksimale kredittramme.

For banker med en begrenset driftskredittportefølje kan et slikt summarisk analysekriterium benyttes på alle driftskreditter. Banker med mange driftskreditter kan eventuelt gjennomgå de større kredittene.

Andre forhold som kan indikere gryende økonomiske problemer hos produsenten er bl.a.:

- sammenhengende overtrekk i mer enn 90 dager på driftskredittkontoen
- hyppige tilleggs-kreditter
- vesentlige endringer (nedgang) i kredittgrunnlaget

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

Resultatet av slike "mekaniske" gjennomganger må suppleres med tilgjengelig informasjon ut i fra regnskapsskjema, næringsoppgave m.v., samt annen relevant informasjon som banken har om den enkelte produsent.

Dersom banken ut i fra en totalvurdering av produsenten finner en identifiserbar risiko for tap, må den snarest mulig ta kontakt med produsenten for å drøfte forholdet. I en slik situasjon må også de lag vedkommende leverer til trekkes inn på et tidligst mulig stadium. Se også punkt 3.3.9 om informasjonsplikt i slike tilfeller.

3.3.5 Fastfrosset driftskreditt

Dersom banken ved den årlige gjennomgangen av sine driftskredittengasjementer finner en svært høy utnyttelsesgrad på driftskredittkontoen, og denne ikke viser normal variasjon over året ("fastfrosset driftskreditt"), kan dette være et signal om at denne produsenten har eller i ferd med å få en anstrengt økonomi.

Fastfrosset driftskreditt kan imidlertid også indikere at midlene helt eller delvis brukes til finansiering av mere langsiktige investeringer. Ved slik bruk av driftskreditten vil saldoen på kreditten kunne stabilisere seg på et nivå nær opp til bevilgningsgrensen, og ikke vise den variasjon i utnyttelse gjennom året som produksjonens omløpshastighet skulle tilsi.

Partene i Overenskomsten er enige om at banken, etter å ha tatt opp saken med produsenten, kan konvertere hele eller en del av slik fastfrosset driftskreditt til et vanlig gjeldsbrevlån, uten at garantien fra organisasjonene gitt på basis av den opprinnelige kreditten faller bort. Det betyr at garantien omfatter gjeldsbrevlånet, men garantistene må ikke få sitt ansvar økt ved konverteringen. Det vil si at kredittrammen må reduseres med det beløp som gjøres om til gjeldsbrevlån.

Før banken eventuelt omgjør denne driftskreditten til et gjeldsbrevlån, må den forsikre seg om at forholdet ikke skyldes økonomiske problemer hos produsenten og dermed fare for tap. Dersom banken ønsker å foreta slik konvertering, skal Garantiutvalget først ha skriftlig varsel om dette. Det legges også til grunn at denne type lån normalt ikke bør gis over lengre tid enn 5 år.

Dersom produsenten har behov for det og kredittgrunnlaget er til stede, bør driftskreditten kunne økes i takt med nedbetalingen av gjeldsbrevlånet.

3.3.6 Meldeplikt om endring i leveranser og leveranseforhold

Det er en forutsetning at produsenten fra år til år og innen det enkelte år opprettholder leveransene til varemottaker (laget) i den grad kredittgrunnlaget tilsier. Dersom leveransene ikke opprettholdes, har både produsenten og varemottaker iflg. Overenskomsten plikt til å gi melding til banken. I Overenskomsten pkt. 11 heter det:

"Han (medlemmet) skal gi banken varsel dersom produksjonen legges vesentlig om med virkning for kredittgrunnlaget eller det foretas eierskifte eller bortforpaktning eller utmelding av laget".

Om varemottakers meldeplikt sier pkt. 11 i Overenskomsten videre:

"Lagene på sin side skal underrette banken hvis det inntreffer endringer i leveranseforholdene som har betydning for kreditten, f.eks. ved at leveransene uteblir eller laget får kjennskap til salg til andre avtakere, eierskifte, forpaktning eller utmelding".

Dessuten heter det i pkt. 11:

"Lagene skal underrette banken dersom de mottar andre transporter til notering for en produsent som har gitt banken transport". Dette betyr at hvis laget får melding om pantsettelse (notifikasjon) av oppgjørsbeløpene fra laget og oppgjørsbeløpene allerede er pantsatt til en annen bank, utløses en plikt for laget til å underrette den banken som allerede har pant. Se i denne sammenheng også punkt 3.3.14 om lagenes plikt til å melde til (den "gamle") banken om oppgjørsbeløpene er pantsatt.

Varemottakers underretning (varsel) til bank bør skje ved bruk av den webbaserte dialogløsningen som er beskrevet i punkt 3.3.14.

Det påhviler også banken en aktsomhetsplikt. Bankene kan for eksempel ikke pårope seg manglende kjennskap til endringer i leveranser/leveranseforhold etter å ha mottatt årsoppgave fra lagene, hvor slike forhold vil fremgå.

Alt i alt har således de tre berørte parter, produsent, lag og bank plikt til å være aktsomme, slik at oppgjørs- og driftskredittordningen blir praktisert i samsvar med intensjonene.

3.3.7 Årlige omsetningsoppgaver

Når banken skal foreta en gjennomgang og vurdering av driftskredittene, er fjorårsoppgaver pr. produsent over oppgjørene fra det enkelte lag av stor betydning. Lagene skal derfor gi årlige oppgaver over oppgjørsbeløpets størrelse, for så vidt gjelder de produsenter som har driftskreditt i banken. Oppgavene skal gis så snart datamaterialet er tilgjengelig på nyåret og sendes Produsentregisteret for bearbeiding og videresending til bankene. Det vises til egen omtale av avtale om elektronisk utveksling av slik informasjon i punkt 5.5 nedenfor.

3.3.8 Regnskapsoppgaver fra produsentene

Produsentenes årsregnskaper er en viktig informasjonskilde for bankene ved innvilgning av driftskreditter og den løpende oppfølging av disse.

Innhenting av regnskaper kan enten skje ved henvendelse direkte til produsenten, eller ved at banken med produsentens samtykke får anledning til å innhente nødvendige opplysninger direkte fra regnskapskontoret.

Partene i overenskomsten har utarbeidet et standard regnskapsutdrag som er egnet for årlig informasjon til bankene. Dette utdraget bør aksepteres av bankene som utgangspunkt for den generelle, løpende oppfølging av produsentene. En bank kan likevel be om utdypende dokumentasjon fra enkeltkunder dersom spesielle forhold tilsier det, f.eks. ved engasjementer over en viss størrelse og/eller engasjementer hvor banken ønsker en nærmere gjennomgang for å vurdere tapsrisiko mv. Slik utdypende informasjon kan f.eks. være næringsoppgave, tilleggskjema og selvangivelse.

3.3.9 Informasjon fra bank til varemottaker

Som garantister har varemottakerne behov for å få relevant informasjon om størrelsen på sitt garantiansvar fra bankene. Dette vil være:

A. Når banken inngår driftskredittkontrakt med en kunde for første gang, skal banken sende varsel (notifikasjon) til de aktuelle varemottakerne. Samtidig skal det gis informasjon om relevante forhold fra driftskredittkontrakten til de samme varemottakerne, blant annet kredittgrunnlaget. Banken skal gjøre produsent oppmerksom på at informasjonen oversendes lagene. Varemottaker skal gi tilbakemelding på bankens varsel og bekrefte eller avkrefte de omsetningstall samt opplyse om eventuelle trekkordnigner. Informasjonsutvekslingen skal skje elektronisk på den måten som er beskrevet i punkt 3.3.14.

B. Når løpende kreditter endres, skal det inngås ny driftskredittkontrakt med kunden. Det sendes elektronisk varsel til varemottaker om den nye driftskredittkontrakten. Om elektronisk varsel se punkt 3.3.14.

C. For løpende kreditter som ikke endres pålegges ikke bankene noen generell opplysningsplikt overfor varemottakerne om driftskredittens størrelse eller forhold som angår låntakers økonomiske situasjon.

Bankene plikter imidlertid å besvare henvendelser fra varemottaker om størrelsen på de enkelte driftskreditter, såfremt

- kravet er spesifisert på navngitte kunder, og
- kravet er begrunnet fra varemottakers side

Bankene kan imidlertid ikke gi opplysninger om vedkommende debitor som er av en slik art at banken anser dem for å bli rammet av bankenes taushetsplikt.

D. For produsenter med en anstrengt økonomi anses det ikke hensiktsmessig med noe fast system for utveksling av informasjon. Det er imidlertid viktig at bank og varemottaker underretter hverandre så raskt som mulig og at banken gir en vurdering av sannsynligheten for at garantiansvaret kan bli gjort gjeldende. Bankene og varemottakerne bør i fellesskap bistå de produsenter som har behov for det med faglig/økonomisk råd.

3.3.10 Driftskredittkontrakt mellom produsent og bank

Det er ikke lagt opp til at produsenten skal søke banken skriftlig om driftskreditt. Dette henger dels sammen med at selve ordningen åpner for en viss automatikk i låneadgangen når betingelsene for kreditten er tilstede. Dels henger det sammen med ønsket om en enkel saksbehandling. Dessuten møter produsenten gjerne personlig frem i banken med dokumentasjon som gir de nødvendige data for opprettelsen av driftskredittkontrakten.

Banken bør også foreta en ordinær bankmessige kredittvurdering av vedkommende produsent før kontrakt inngås, jfr. punkt 3.3.1.

Det er utarbeidet standardvilkår for driftskreditt som skal benyttes.

Driftskredittkontrakten m/pantsettelseserklæring for landbruket er på mange måter spesiell i forhold til en vanlig kassekredittkontrakt. For det første gjelder den uten noen bestemt avgrensning i tid. Den inneholder videre de viktigste bestemmelser i Overenskomsten av 1967 som regulerer forholdet

mellom banken og produsenten, herunder de gjensidige rettigheter og plikter. En vanlig kassekredittkontrakt kan derfor ikke dekke de realiteter som Oppgjørs- og driftskredittordningen bygger på.

Kontrakten har en dobbel funksjon. Dels er den selve låneavtalen mellom produsenten og banken, og dels inneholder kontrakten produsentens pantsettelseserklæring for alle nåværende og fremtidige oppgjørskrav på lagene for leveranser. Pantsettelsen omfatter alle oppgjør fra de lag som er nevnt i kontrakten.

Opplysninger som det er viktig for lagene å kjenne til i egenskap av garantist for kreditten, skal banken sende elektronisk til varemottkerne. Om varsel om innvilget kreditt og om pant i oppgjør, se punkt 3.3.14.

3.3.11 Endring av driftskredittkontrakt

I følgende tilfeller skal banken si opp driftskredittkontrakten og eventuelt inngå ny kontrakt.

- A. Hvis kredittgrunnlagets størrelse endres vesentlig - eksempelvis med minst 10% - enten opp eller ned - som følge av varige omlegginger av gårdsdriften (utvidelser eller innskrenkninger).
- B. Ved eierskifte, bortforpaktning eller endring av forpaktningsforhold.
- C. Ved skifte av varemottaker.

Dette gjelder uten at det er snakk om mislighold av driftskredittkontrakten fra produsentens side.

Når banken inngår et driftskredittengasjement med en produsent for første gang skal banken sende varsel om dette til de aktuelle varemottakerne og samtidig varsle om at det er tatt pant i oppgjørsbeløpene (notifikasjon). Endrede kontrakter (i henhold til A, B og C ovenfor) skal varemottakern også varsles om på samme måte, også i de tilfeller der det ikke er nødvendig med nytt varsel om at det er tatt pant i oppgjørsbeløpene (notifikasjon). Det skal ikke opprettes ny kontrakt dersom banken tillater overtrekk. Dette står for bankens risiko.

Banken må også påse at varemottakere som en produsent ikke lengre leverer til og som ikke inngår i kredittgrunnlaget, får melding fra banken når banken ikke lengre skal ha pant i oppgjørsbeløpene.

3.3.12 Rente- og provisjonsberegning. Gebyrer

I pkt. 8 i den opprinnelige Overenskomsten av 1967 sto:

”For driftskreditten beregnes ikke kassekredittprovisjon. Vilkårene for øvrig avtales med banken. Renten skal ikke være høyere enn for vanlig kassekreditt på stedet, dog således at på steder hvor kassekredittprovisjon ellers vanligvis beregnes, gis kassekredittrenten et tillegg på inntil 1% p.a.”

I august 2000 fant Konkurransetilsynet ikke å ville forlenge dispensasjonen fra konkurranse-loven for en slik bestemmelse. Selv om nevnte bestemmelse derfor ble tatt ut av overenskomsten, har garantistene uttalt at det er en betingelse for at de skal stå som garantister for driftskreditt som innvilges etter ordningen, at bankene ikke krever bevilgningsprovisjon (provisjon for bevilget kreditt). Videre forutsetter garantistene at bankenes rentesatser for driftskreditt ikke påvirkes av endringen i overenskomsten.

De to bankorganisasjoner tok disse forutsetninger til etterretning. Fordi garantistenes forutsetninger ikke er en avtale inngått mellom bankene som selgere av en ytelse (driftskreditten), ble heller ikke forholdet rammet av konkurranse-loven av 1993 § 3-4, jfr § 3-1 som retter seg mot prissamarbeid på selgersiden.

Da ny konkurranselov trådte i kraft 1. mai 2004, var det ikke lenger noe unntak for innkjøps-samarbeid. Også Landbrukssamvirkets forutsetning (innkjøpsregulering) ble i utgangspunktet rammet av forbudet mot konkurranse-regulerende ordninger eller avtaler i den nye konkurranse-loven § 10 første ledd. I en juridisk vurdering som Landbrukssamvirket innhentet, ble det lagt til grunn at det relevante markedet som innkjøpsreguleringen er virksom i, er (minst) totalmarkedet for drifts- og kassekreditt i Norge. Driftskredittordningen utgjør en mye mindre del enn 10% av dette markedet. Det er alminnelig antatt at hvis konkurranse-reguleringen gjelder mindre enn 10 % av det relevante markedet, anses konkurranse-reguleringen ikke å være merkbar påvirkning på konkurransen og dermed heller ikke i strid med konkurranse-loven § 10 første ledd. På det grunnlaget fant Landbrukssamvirket å kunne opprettholde sin forutsetning om at det ikke beregnes kassekredittprovisjon mv.

3.3.13 Variabel rente

Enkelte banker opererer med variabel rente på driftskreditt mellom produsentene avhengig av vurdering av risiko eller andre faktorer hos den enkelte produsent.

Garantistene anfører imidlertid at ordningens solidariske karakter tilsier at slik praksis vil være i strid med intensjonene bak driftskredittordningen.

Samarbeidsutvalget har uttalt følgende om dette:

"Selv om bankene i utgangspunktet står fritt til å fastsette individuelle renter på driftskreditten for den enkelte landbruksprodusent, bør banken i størst mulig grad tilstrebe å holde den samme driftskredittrenten overfor sine landbrukskunder".

3.3.14 Varsel til lag om pantsettelse av produsentoppgjør. Kontrollopplysninger

Det følger av Overenskomsten pkt. 9 med endringer at banken til sikkerhet for driftskreditten skal ta pant i oppgjør for produsentens leveranser til lagene (varemottakerne), panteloven § 4-4. For å få rettsvern for sitt pant, må banken sende varsel til varemottaker om pantsettelsen, panteloven § 4-5 (notifikasjon).

Banken skal varsle varemottakerne ved bruk av en pålogget webbasert dialogløsning. Varemottaker blir gjort oppmerksom på at banken har sendt slikt varsel, og logger seg inn i systemet. Varemottaker skal da kontrollere oppgitte omsetningstall og bekrefte tilbake til banken. Ved tilbakemeldingen erklærer varemottakeren samtidig at han stiller seg som garantist i samsvar med overenskomsten.

Nærmere informasjon om den elektroniske dialogløsningen kan fås fra Finans Norge eller Norsk Landbrukssamvirke.

Samtidig med varsel om pant gir banken melding til varemottaker om at alle fremtidige oppgjør skal overføres til produsentens driftskredittkonto.

Varemottakerne plikter, ihht. Overenskomsten å bekrefte mottakelsen av varselet og samtidig meddele om oppgjørsbeløpene er pantsatt tidligere.

Selv om rettsvern for pantsettelsen oppnås allerede ved varselet til varemottaker, er det lagt til grunn i ordningen at garantistens (varemottakers) ansvar er effektivt først når varemottaker har bekreftet at pantsettelsen er registrert og i orden. Bankene bør derfor først tillate trekk på driftskreditten når banken har mottatt bekreftelse fra varemottaker om at pantsettelsen er registrert.

Hvis gården har skiftet eier eller er blitt forpaktet i det år driftskreditten innvilges eller i det foregående år, må banken også oppgi tidligere eiers eller forpakters navn og adresse i varselet. Hvis produsenten har en annen postadresse enn gården, må postadressen oppgis. Varemottaker undersøker om det er notert andre pantsettelser eller trekk på produsenten. Dersom slike foreligger, skal banken ha tilbakemelding om dette. Varemottaker registrerer pantsettelsen.

Hvis produsenten sier opp driftskreditten, må banken etter at lån, renter og omkostninger er dekket, gi laget melding om at pantsettelsen skal slettes. Meldingen gis ved bruk av den webbaserede dialogløsningen og bør angi en effektiv slettingsdato som laget kan legge til grunn ved sin sletting. Når pantsettelse skal slettes, kan det være aktuelt å gjøre laget oppmerksom på at oppgjørene fortsatt skal sendes til samme konto som før, såfremt produsenten ikke har gitt annen beskjed.

Dersom banken sier opp kontrakten pga. mislighold, skal den gi melding til såvel laget som Garantiutvalget. Melding bør gis samtidig med at produsenten underrettes. Se pkt. 4.3 flg. for videre prosedyre i slike situasjoner.

Pkt. 11 i Overenskomsten av 1967 gir bl.a. bestemmelse om lagets opplysningsplikt overfor banken i forbindelse med bankens varsel om pantsettelsen (notifikasjonen). Disse bestemmelsene blir i det alt vesentlige praktisk håndtert i den webbaserede dialogen mellom banken og lagene som skjer i forbindelse med varsel om pantsettelse og lagenes tilbakemeldinger på denne.

3.3.15 Produsenter som er med i begge oppgjørs- og driftskredittordningene (Samvirkeordningen av 1967 og Privatordningen av 1968)

Som kjent løper det to oppgjørs- og driftskredittordninger ved siden av hverandre:

a) Overenskomsten av 16. juni 1967 med senere tilleggsavtaler som de to bankforeninger har med samvirkeorganisasjonene i landbruket, representert ved Norsk Landbrukssamvirke (Samvirkeordningen).

b) Overenskomsten av 30. mai 1968 med senere tilleggsavtaler som de to bankforeninger har med de private produksjons- og distribusjonsledd i jordbruket, representert ved Kjøttbransjens Landsforbund (Privatordningen).

Banken kan føre flere driftskreditter på en og samme konto, uansett hvilken av de to ordningene kredittene refererer seg til.

Velger man å benytte en felles konto, er det laget en felleskontrakt som skal benyttes. Det er i felleskontrakten viktig å skille mellom leveranser til hhv privatordningen og til samvirkeordningen. Dette av hensyn til fordeling av garantiansvaret mellom de to ordningene, se nedenfor.

Selv om oppgjørene kan gå inn på en og samme konto, er det bestemmelsene i den respektive håndboka/overenskomst som gjelder for hver sin "del" av kreditten. Bestemmelsene om at det skal lages ny driftskredittkontrakt dersom kredittrammen endres mer enn 10 % som følge av omsetningsendringer, herunder regelen om at den nye kontrakten skal sendes til varemottakerne, se punkt 3.3.11, gjelder imidlertid bare hvis kreditten i de to ordninger i sum endres med mer enn 10 %.

Selv om det benyttes felles kontrakt og felles konto, må banken i tapssaker beregne sitt tap i forhold til de to ordningene separat. Dette fordi organisasjonens garanti bare gjelder kreditt som er gitt på grunnlag av oppgjør fra varemottaker som har sluttet seg til vedkommende ordning. Tilsvarende bestemmelse finnes i privatordningen.

Fordelingen av garantiansvaret på de to ordningene vil beregnes ut fra leveranser til de to ordningene året forut for tapsåret, likevel begrenset til den kreditt som banken og produsenten har inngått avtale om og som ligger innenfor samlet kredittgrunnlag.

3.3.16 Forsikring av pantsatt løsøre

Hvis produsentens driftsløsøre (redskaper, maskiner, besetning, avling, motorvogn m.v.) tjener som pant for banken, må produsenten sørge for å holde det tilstrekkelig forsikret til enhver tid, slik banken krever det. Banken er berettiget til å dekke forsikringspremien for produsentens regning.

Erstatning som følge av at pantsatt løsøre blir skadet eller går tapt, skal i sin helhet brukes til innfrielse eller nedbetaling av gjelden, hvis banken forlanger det.

Før driftskreditten stilles til disposisjon, kan banken kreve fremlagt forsikringsattest på blankett som er godkjent av banken.

Kravet om forsikring av pantsatt løsøre er tatt inn i driftskredittkontrakten.

3.3.17 Forsikring av pelsdyr

For at en driftskreditt til oppdrett av pelsdyr kan gis, må oppdretteren være forsikret mot tap ved at dyrene dør av sykdom eller tapes ved brann, tyveri eller ulykke i samsvar med forsikringsvilkåene i Norges Pelsdyrslags Gjensidige Pelsdyrtrygd, eller tilsvarende vilkår i annet forsikringsselskap. Avtale om forsikring skal dokumenteres ved oversendelse av forsikringsattest til banken.

Det er utarbeidet en standard for forsikringsattest som skal brukes overfor Pelsdyrtrygdelaget, og en forsikringsattest som skal brukes overfor annet forsikringsselskap.

3.3.18 Bruk av gjeldsbrev

Etter avtale mellom Landbrukets Sentralforbund og de to bankforeninger, er det adgang til å benytte et gjeldsbrev hvor produsenten samtykker til inndrivelse uten søksmål, såkalt eksigibelt gjeldsbrev. Hjemmel for å gjøre et gjeldsbrev eksigibelt, finnes i tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav a.

Bruken av gjeldsbrevet tar sikte på å skaffe et tvangsgrunnlag i tillegg til pantesikkerheten, dersom driftskreditten misligholdes. Uten gjeldsbrev måtte banken ha fått dom for kravet. Gjeldsbrevet kommer som et tillegg til selve driftskredittkontrakten og panteretten i fordringer, landbruksløsøre o.l.

Det er opp til den enkelte bank om den vil gjøre bruk av gjeldsbrevet.

3.3.19 Driftskreditt til forpaktere

Driftskreditt til forpaktere av bruk kan gis på linje med brukere som eier garden. Normalt vil også forpaktere kunne overta det historiske grunnlaget for driftskreditt som finnes på bruket uten spesiell søknad om garanti, se pkt. 3.2.6.

En virksomhet basert på forpaktning er nødvendigvis mindre langsiktig enn når eieren selv driver bruket. Det bør foreligge en forpaktningkontrakt hvor bl.a. forpaktningens varighet framgår. Det er viktig at dette blir tatt med i vurderingen ved innvilging av driftskreditt.

3.3.20 Driftskreditt til aksjeselskaper

Innen tradisjonelt landbruk forekommer aksjeselskaper svært sjelden som ansvarlige brukere. Det har imidlertid forekommet innen avgrensede bransjer. Dersom kriteriene for å få driftskreditt etter ordningen ellers er oppfylt, kan aksjeselskaper bli innvilget driftskreditt på linje med personlige brukere.

Det kan imidlertid være riktig med noe forsiktighet og årvåkenhet ved innvilging av driftskreditt til slike søkere på grunn av deres begrensede ansvar. Ofte er aksjeselskapet bare et driftsselskap som forpakter bruket, gjerne av vedkommende som er ene- eller hovedaksjonær i driftsselskapet. I tillegg kommer at det ofte kan være større "landbruksbedrifter" med ekstra stort kapitalbehov og derved tilsvarende stor eksponering, som velger aksjeselskapsformen.

Når driftskreditt gis til et aksjeselskap bør banken på bakgrunn av foranstående blant annet ta hensyn til følgende:

a) Kredittrammen på 40 % av kredittgrunnlaget er et maksimum etter ordningen. Det er opp til banken om den i den enkelte situasjon ut fra en bankfaglig vurdering sette kredittrammen lavere, for eksempel dersom aksjeselskapets eiendeler er av liten verdi, engasjementet er spesielt stort og så videre.

b) Banken bør normalt kreve kausjon fra eierne av selskapet til sikkerhet for driftskreditten. Så langt finansavtaleloven tillater bør dette være en personlig selvskyldnerkausjon fra eierne, alternativt kausjon i samsvar med forbrukerreglene i finansavtaleloven. Er det flere aksjonærer bør det normalt være tilfredsstillende med et prorataansvar. Det er opp til banken om den ut fra en bankfaglig vurdering ønsker å sikre kausjonsansvaret ved pant (tredjemannspant/realkausjon).

Garantiutvalget vil løpende vurdere i hvilken grad det etableres produksjonsselskaper med begrenset ansvar og hvilken økt eksponering dette i så fall kan medføre for garantisten.

3.3.21 Driftskreditt til samdrift

Med samdrift menes at to eller flere gardbrukere lar sine arealer og besetninger helt eller delvis inngå i felles produksjon, og avkastningen fordeles etter nedlagt arbeid, areal og kapital.

Samdriften er en egen juridisk enhet. Den vanligste organisasjonsformen er ansvarlig foretak. Deltakerne kan i så fall enten hefte solidarisk for gjelden (ANS), eller for hver sin (brøk)del av selskapets samlede gjeld (delt ansvar – DA). Selskapsdannelsen må dokumenteres med firmaattest.

Samdrift innen melkeproduksjon, som er det mest vanlige, må være godkjent i medhold av forskrift om kvoteordning for melk.

For at en samdrift skal kunne delta i oppgjørs- og driftskredittordningen, må samdriften ha fått tildelt eget produksjonsnummer, og det er samdriften som må

være leverandør av varer og mottaker av oppgjørsbeløpene. Driftskredittkontrakten inngås med samdriften.

Dersom bare deler av deltakernes produksjoner inngår i en samdrift, må banken inngå driftskredittkontrakt med samdriften i tillegg til kontrakten med hver av deltakerne som driver produksjon utenom samdriften.

Så sant det ved etablering av samdrift ikke skjer endringer i produksjoner eller reduksjon i produksjonsomfanget, kan samlet historisk grunnlag for de produsentene og de produksjonene som inngår i samdriften danne grunnlag for samdriftens driftskreditt. Det må samtidig sørges for at eventuell driftskreditt hos de deltakende brukerne avvikles eller tilpasses den produksjonen som fortsatt skal skje på de enkelte brukene.

Behov for sidesikkerhet for samdrifter organisert som ansvarlige foretak med solidarisk ansvar (ANS) kan trygt vurderes på lik linje med driftskreditter til personlige brukere. Dersom ansvaret er fordelt mellom deltakerne etter eierandel (DA), kan behovet for sidesikkerhet være noe større. Er samdriften organisert med begrenset ansvar, gjelder samme vurdering som for AS, jfr. Håndbokas pkt 3.3.20.

3.3.22 Driftskreditt til purkering

Med purkering menes et spesialisert driftsopplegg mellom flere produsenter innen svineproduksjon. En purkering består av et nav og (vanligvis) flere satellitter.

Navet skal sørge for å bedekke og levere drektige purker til slakteriene for videreformidling til satellittene. Satellittene står for framføring av slaktegris. Etter avvenning går purkene tilbake til navet for ny bedekking.

Satellittene er ordinære produsenter, som kan få driftskreditt med bakgrunn i leveransene til slakteriet. Ved etablering/deltaking i purkering vil det kunne skje så store endringer i produksjonsomfanget at det vil være nødvendig med garanti for kreditt på grunnlag av framtidig produksjon.

Navet kan organiseres på flere måter, både som et ordinært gårdsbruk, sameie eller aksjeselskap. Navet kan få driftskreditt med basis i oppgjør for leveranser – som er ”utleien” av de drektige purkene. Forutsetningen er at leveransen og oppgjørene for leveransene går gjennom et slakteri som er med i oppgjørs- og driftskredittordningen. Som vanlig skal produsentens (navets) krav mot varemottaker (slakteriet) pantsettes til banken etter panteloven § 4-4 til sikkerhet for driftskreditten. De kravene navet har på slakteriet for leveranser av drektige purker til satellittene må derfor være reelle. Momenter som kan legges vekt på med hensyn til om leveransen til og krav mot slakteriet er reelle, vil kunne være at det foreligger avtale om dette, at det er slakteriet som kan rette eventuelle misligholdskrav mot

navet dersom leveransen av drektige purker ikke er som forutsatt og at navet har kravene sine i behold mot slakteriet selv om for eksempel satellitten går konkurs.

Er navet eller satellittene organisert som selskaper med begrenset ansvar gjelder samme vurdering som for aksjeselskaper beskrevet i håndboka pkt 3.3.20.

4. BANKENES SIKKERHETER. GARANTIORDNINGEN. GANGEN I TAPSSAKER

4.1 Generelt om sikkerhetene ved ordningen

Sikkerhetene for bankene innenfor ordningen er følgende:

A) Det følger av selve Overenskomsten at produsenten pantsetter alle eksisterende og fremtidige oppgjørskrav på vareavtakerne for vareleveranser. Pantesikkerheten gis rettsvern ved at banken varsler vareavtaker om pantsettelsen ved den webbaserte dialogløsningen. Det vises til panteloven §§ 4-4 og 4-5.

B) Hvis banken ut fra en vurdering av tapsrisikoen ved det enkelte engasjement finner det nødvendig, kan den i tillegg til A) kreve pantsettelse av landbruksløsøre (landbrukspant), eventuelt også av motorvogner (pantelovens §§ 3-9 og 3-8).

Bl.a. følgende objekter inngår i landbrukspantet: maskiner, redskap, avling, tømmer, buskap, såvarer, gjødsel og drivstoff.

Landbrukspantet omfatter imidlertid ikke

- traktorer, selvgående skurtreskere og andre motorvogner
- registreringspliktig tilhenger o.l.
- avling på rot
- fast teknisk utstyr i bygninger og anlegg

Motorvognpant er hjemlet i pantelovens § 3-8. Det er ingen betingelse at kjøretøyet er registreringspliktig, men kriteriet er at det drives frem av egen motor. Dog regnes registreringspliktig tilhenger som motorvogn i denne forbindelse.

Det er i utgangspunktet opp til banken å vurdere behovet for tilleggssikkerhet. Garantiutvalget kan imidlertid i visse tilfelle sette som krav for å gi garanti at banken etablerer slik sikkerhet. Dette gjelder spesielt i forbindelse med tidsavgrenset garanti som gis for kreditt som er gitt på grunnlag av fremtidig produksjon, og vil være basert på en konkret vurdering av den enkelte produsent.

Dersom det tas tilleggspant for driftskreditten, skal dette markeres på driftskredittkontrakten og det skal utstedes separate sikkerhetsdokumenter/pantsettelseserklæring.

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

C. Samvirkeorganisasjonene i landbruket og Statkorn står som garantister overfor bankene. Garantien dekker 50% av bankens beviselige tap på den enkelte driftskreditt. Garantien er således gitt som simpelt forløfte (ikke selvskyldnerkausjon). Dette innebærer at banken først må forsøke alle andre muligheter for å få dekket gjelden før den kan reise krav om at garantiansvaret skal bli effektivt. Bl.a. skal alle pantsatte aktiva være realisert.

Garantien gjelder bare for driftskreditter som er gitt i henhold til Overenskomsten og senere vedtatte retningslinjer. Dette innebærer bl.a. at garantien for den enkelte driftskreditt normalt er begrenset oppad til 20% av de oppgjør som danner kredittgrunnlaget for den enkelte produsent.

Dersom produsenten har overtrukket sin kredittgrense, omfatter garantien ikke overtrekket med mindre dette er godkjent av Garantiutvalget som tilleggskreditt. Dersom overtrekket skyldes påløpne renter og omkostninger, dekker garantien hele beløpet. En garantierklæring av 20. mars 1968 med senere tillegg fra 10 landsomfattende samvirkeordninger og Statkorn, er godkjent av de to bankforeninger.

Garantistene har oppnevnt et utvalg, Garantiutvalget, som administrerer garantiordningen. Garantiutvalget utgir hvert år en årsmelding for foregående år.

4.1.1 Pant i fast eiendom

Ved etableringen av oppgjørs- og driftskredittordningen var intensjonene å skape en ryddig arbeidsfordeling mellom landbrukets organisasjoner og bankene når det gjaldt oppgjør og kortsiktig kreditt. Da kreditt gjennom bankene skulle erstatte ulike forskudds- og låneformer i organisasjonene, var det en klar forutsetning at kreditt skulle gis med basis i oppgjør, uten behov for å pantsette «gard og grunn».

Overenskomsten uttrykker ikke noe forbud mot å ta pant i fast eiendom. Overenskomsten og senere avtaler om tilleggsikkerhet må imidlertid forstås som en positiv beskrivelse av hva som er avtalt sikkerhet for driftskreditt:

- pant i oppgjør
- eventuell tilleggsikkerhet i driftsløsøre
- garantiordningen.

Pant i fast eiendom inngår ikke blant de avtalte sikkerheter for driftskreditt etter ordningen.

Den etablerte oppgjørs- og driftskredittordningen er ikke til hinder for at bankene kan gi kreditt til bønder på annet grunnlag, f.eks. med sikkerhet i fast eiendom. Slike kassekreditter kan ikke anses å være en del av driftskredittordningen, og omfattes dermed heller ikke av garantiordningen.

Av praktiske grunner bør det likevel aksepteres at det tas pant i fast eiendom for ethvert mellomværende når dette er begrunnet ut fra andre engasjementer enn driftskreditt. Dette forutsetter imidlertid at slikt pant normalt slettes når andre krav enn driftskreditt er innfridd.

4.2 Garanti for kreditt gitt på grunnlag av fremtidig produksjon

I punkt 3.2.7 er omtalt forutsetningene for å kunne gi driftskreditt ved nyetablering, produksjonsøkning m.v. I slike tilfeller må banken søke Garantiutvalget om garanti. Fremgangsmåten ellers er beskrevet på blankettens bakside.

Garanti for driftskreditt på grunnlag av fremtidige leveranser innvilges i prinsippet for 12 måneder fremover, regnet fra innvilgningsdato. Av praktiske grunner gis alle slike garantier utløpsdato 1. mars. Den faktiske garantiperioden kan da variere fra ett til to år. Slik praksis innebærer at banken kan benytte seg av lagenes årsoppgaver fra forrige år når kreditten vurderes ved garantitidens utløp.

Garantiutvalget kan sette vilkår for å gi garanti i slike saker, f.eks. at banken sikrer engasjementet utover det som ordningen foreskriver. Vanligvis gis garanti under forutsetning av at banken tar pant i landbruksløsøre til sikkerhet for driftskreditten.

Når den spesielle garantien utløper, og produsentens kredittgrunnlag opprettholdes, vil organisasjonenes generelle garanti i henhold til Overenskomsten automatisk bli gjort gjeldende. Det er ikke nødvendig med formelle varslingsprosedyrer i slike tilfeller.

Det skal også søkes Garantiutvalget om særskilt garanti

- dersom en ny eier overtar gården ved konkurs, tvangsauksjon eller i forbindelse med gjeldsnedskrivning
- ved omlegging av produksjonen

Så langt det er praktisk mulig skal den samme prosedyre benyttes i disse tilfeller som ved søknad om garanti for kreditt gitt på grunnlag av fremtidig produksjon.

4.3 Mislighold av driftskredittkontrakten

Dersom produsenten vesentlig misligholder noen av sine forpliktelser overfor banken, kan banken heve driftskredittkontrakten og kreve full innfrielse av sitt tilgodehavende. Denne og andre hevingsgrunner fremgår av Alminnelige lånevilkår for driftskreditt bak på kontraktsformularet.

Etter Alminnelige lånevilkår for driftskreditt, kan driftskreditten også sies opp fra hver av partene med en måneds varsel. For oppsigelse kreves ikke noen misligholdsgrunn som for heving, men for at banken skal kunne si opp kreditten, må det likevel foreligge en saklig grunn.

Foreligger hevingsgrunn, fremgår av Overenskomsten pkt. 12 at banken skal søke å inndrive sitt utestående krav med tilbørlig hurtighet.

Banken skal ved heving eller oppsigelse av driftskreditten gi produsenten klar beskjed om dette og stanse alle videre utbetalinger fra kontoen; ikke bare foreta midlertidig sperring el.

4.4 Garantiansvarets forfall

Garantien fra lagene er en simpel garanti, og forfaller først når banken har utnyttet sine andre dekningsmuligheter hos produsenten.

Overenskomsten punkt 12 tredje ledd gir ytterligere anvisning for hvor langt banken skal gå i sin forfølging mot produsenten før garantiansvaret forfaller: Hvis ikke sikkerhet stilles på annen måte, skal banken søke utlegg for sin fordring. Skritt ut over dette bør banken ta i samråd med garantisten. Viser det seg ved forsøkt utleggsforretning eller på annen måte at kravet er helt eller for en del uerholdelig, eller innstilles inndrivelsen etter samråd med garantisten, anses garantien som forfalt og garantisten overtar kravet.

Etter alminnelig kausjonslære forfaller videre den simple kausjon når hoveddebitor går konkurs. Fordi man i driftskredittordningen garanterer for 50 prosent av bankens tap, har Garantiutvalget ved produsentens konkurs imidlertid fulgt den praksis at først når det er klart hvor mye som vil bli utbetalt i dividende fra boet, foretar garantisten utbetaling på grunnlag av garantien.

Ved gjeldsordning etter konkursloven eventuelt unntaksvis etter gjeldsordningsloven, har vært alminnelig antatt at simpelt kausjonsansvar for

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

den del som faller bort ved gjeldsordningen, forfaller straks gjeldsordning er vedtatt eller stadfestet. Banken bør imidlertid ikke vedta noen nedskrivning på driftskreditten uten at det er utarbeidet realistiske drifts- og likviditetsplaner som dokumenterer at brukets økonomi etter nedskivingen blir akseptabel. Banken bør også forelegge spørsmålet om nedskrivning for garantisten. Hvilket garantiansvar som banken kan forvente fra lagene ved åpning av ny driftskreditt etter gjeldsordning, bør banken avklare ved direkte forespørsel til Garantiutvalget.

4.5 Garantiansvarets omfang

Garantien er en simpel garanti og dekker derfor bare tap etter at det ikke er mer å hente hos produsenten. Innbetalinger fra produsenten, såvel frivillige betalte som tvangsinndrevne beløp, skal derfor normalt gå til fradrag i garantistens ansvar.

Dette gjelder likevel ikke dersom banken også har andre utestående fordringer hos produsenten. Selger f.eks produsenten bilen sin og betaler salgssummen til banken, må banken selvfølgelig ha anledning til å la innbetalingen gå til nedbetaling av billånet. Andre innbetalinger fra produsenten må banken på tilsvarende måte kunne la gå til nedbetaling av andre mellomværender enn driftskreditten.

Hva spesielt gjelder innganger som skyldes oppgjør fra lagene til produsenter etter oppsigelse og verdien av pant i landbruksløsøre og motorvogner, vises til pkt. 4.6 og 4.7 nedenfor.

Når Garantiutvalget skal beregne sitt ansvar, tas utgangspunkt i trukket kreditt på oppsigelsesdato for driftskredittkontoen. Det er bare den saldo som ligger innenfor en driftskredittkontrakt etablert og endret/vedlikeholdt i samsvar med retningslinjene i Overenskomsten, som er garantert. Dvs overtrekk, med eller uten bankens samtykke, faller utenfor garantien. I saldoen gjøres så fradrag for oppgjør for ordinære leveranser som kommer inn på driftskredittkontoen etter oppsigelsen, se punkt 4.6 nedenfor. Videre gjøres fradrag for verdi av tilleggsikkerhet som er øremerket driftskreditten, se punkt 4.7 nedenfor. Andre innganger fra produsenten som ikke skal dekke andre mellomværende, skal også redusere driftskreditten. Renter på den saldo som er innenfor Overenskomsten legges deretter til. Bankens omkostninger ved inndrivelse av driftskreditten, f.eks utenrettslige inndrivelsesomkostninger og kostnader ved utleggsforretning, se Overenskomsten pkt. 12 annet ledd if legges også til. Garantisten dekker så halvparten av den saldo (inklusive omkostninger) som fremkommer.

Ved utbetaling etter garantien, vil Garantiutvalget etter vanlig kausjonslære tre inn det innfridde krav, altså i bankens krav mot produsenten (hoveddebitor) – eventuelt i den del av kravet som garantisten innfrir. Garantiutvalget har imidlertid ingen praksis for å forfølge krav mot en produsent som har forårsaket tap, og vil normalt ikke gjøre dette. Dersom produsenten senere får tilgang til midler og banken inndriver disse, skal banken også sørge for at garantistene ved Garantiutvalget får sin del av dette dersom innbetalingen skulle gått til fradrag i garantistens ansvar etter reglene over.

4.6 Oppgjør etter oppsigelse

Etter at banken har sagt opp driftskredittkontrakten, vil det normalt komme oppgjør for ordinære leveranser inn på driftskredittkontoen. Dette er midler som kommer inn i henhold til den pantsettelse av enkle fordringer ("transport i oppgjør fra lagene") som Overenskomsten pkt. 9 forutsetter skal skje. Disse midler skal derfor benyttes til å betale ned utestående på driftskredittkontoen innenfor den kreditt som er bevilget.

Dersom saldo på driftskredittkontoen overstiger bevilget kreditt i henhold til kontrakten, og dette ikke er godkjent av Garantiutvalget, skal det overskytende beløp ikke dekkes av innkomne oppgjør, med mindre det overskytende beløp skyldes påløpne renter og omkostninger.

Dersom banken har pant i landbruksløsøret, skal oppgjør for leveranser som er skjedd etter at banken har sagt opp driftskredittkontrakten eller tiltrådt pantet ved å sende varsel etter tvangsloven § 4-18, godskrives driftskredittkontoen i den grad dette følger av retningslinjene i pkt. 4.7 nedenfor. Banken må imidlertid kunne gjøre fradrag for utgifter banken har hatt til bevaring av pantet mv etter oppsigelse av kontrakten og fram til salg.

4.7 Tilleggssikkerhet, pant i landbruksløsøre og motorvogner

Partene i driftskredittordningen er enige om at bankene kan sikre sine driftskredittengasjementer ved å ta pant i landbruksløsøre etter panteloven § 3-9 og/eller i motorvogner etter panteloven § 3-8, dersom dette vurderes nødvendig etter en konkret risikovurdering av den enkelte driftskreditt.

Driftskreditt skal etter forutsetningene finansiere kortsiktige omløpsmidler i produksjonen innen landbruket. Det er derfor

naturlig at pant i disse omløpsmidlene først og fremst skal sikre driftskreditten.

Motorvogner, maskiner og mer varige driftsmidler skal derimot ikke finansieres av driftskreditt, men ved ordinære lån. Slike lån gis mot pant i vedkommende gjenstand eller brukets samlede aktiva.

Fordi driftskredittbanken vanligvis også har finansiert produsentens varige driftsmidler (med ordinære lån), har partene i ordningen vedtatt følgende retningslinjer for fordeling mellom driftskreditt og bankens øvrige fordringer av det proveny som realisasjon av pant innbringer.

1. Har banken sikkerhet i landbruksløsøre etter panteloven § 3-9, skal den del av provenyet som salg av anleggsdelen av dette pantet innbringer stå til bankens disposisjon. Dette betyr at banken fritt kan benytte disse midlene til å dekke andre lån før driftskreditten.

Den del av provenyet som kommer fra salg av den resterende del av landbruksløsørepantet (omløpsdelen av pantet), skal banken benytte til å betale ned utestående på driftskreditten før eventuelt andre lån tilgodeses. Nedbetalingen skal skje fra kredittgrensen (limit).

2. Definisjonen av anleggsdel og omløpsdel av landbruksløsøret i denne sammenheng tar som utgangspunkt panteloven § 3-9, 2 ledd, bokstav a) til e).

Med anleggsdel menes

- maskiner, redskaper og annet utstyr, bortsett fra motorvogner som nevnt i panteloven § 3-8 (se panteloven § 3-9 annet ledd bokstav a)
- kyr som har hatt avkom på det tidspunkt banken sa opp driftskredittkontrakten (se panteloven § 3-9 annet ledd bokstav c)

Med omløpsdel menes

- avling og annen innhøstet avkastning (se panteloven § 3-9 annet ledd bokstav b)
- alle husdyr som ikke regnes med til anleggsdelen (se panteloven § 3-9 annet ledd bokstav c)
- såvarer, gjødsel, drivstoff og andre varer som forbrukes under virksomheten (se panteloven § 3-9 annet ledd bokstav d)
- emballasje til virksomhetens produkter (se panteloven § 3-9 annet ledd bokstav e)

3. Har banken sikkerhet i motorvogner etter panteloven § 3-8 hos en driftskredittkunde, har banken ingen plikt til å benytte dette pantet til å dekke utestående på driftskreditten før eller på linje med andre engasjementer.

4.8 Garantiansvar ved skifte av varemottaker

Samarbeidsutvalget har vedtatt at følgende praksis skal legges til grunn når det gjelder beregning av garantiansvar ved skifte av varemottaker:

"I henhold til Overenskomsten har både produsent og lag plikt til å informere banken dersom det inntreffer endringer i leveranseforholdene som har betydning for kreditten, herunder at vedkommende produsent skifter varemottaker. Det påhviler imidlertid også banken en aktsomhetsplikt, slik at banken f.eks. ikke kan påberope seg manglende kjennskap til et slikt skifte etter å ha mottatt varemottakers årsoppgave over oppgjør foregående år, hvor et slikt forhold vil fremgå.

Det legges til grunn i disse retningslinjene at informasjonsplikten fra landbrukets side er overholdt, slik at banken er kjent med forholdet.

1. Garantiansvaret ved skifte fra lag til privat slakteri/ grossist og vice versa

Når en produsent som har levert til et lag tilsluttet Samvirkeordningen går over til å levere til en privat slakteri/ grossist, må banken inngå en ny driftskredittkontrakt med produsenten, varsle slakteri/grossist om at pant er tatt i oppgjørsbeløpene og få tilbakemelding på dette varselet fra slakteriet/grossisten.

Varemottakers garantiansvar trer i kraft fra den dato banken mottar elektronisk tilbakemelding fra varemottaker på varselet om pantsettelse av oppgjørsbeløpene. Denne tilbakemeldingen inneholder også varemottakers garantierklæring. Samtidig fritas den tidligere garantisten for sitt garantiansvar.

Tilsvarende gjelder dersom en produsent går over fra å levere innen Privatordningen til å levere til et lag tilsluttet Samvirkeordningen. Som det fremgår av pkt. 3.3.14 ovenfor, løper garantiansvaret fralaget har gitt tilbakemelding på bankens varsel om pant i oppgjørene (notifikasjonen). Garantiansvaret overtas således av laget fra det tidspunkt laget gir slik tilbakemelding i den webbaserte dialogløsningen.

Dersom den nye varemottakeren ikke ønsker å gi slik tilbakemelding /garantierklæringen, anses forutsetningen for bankens driftskredittkontrakt ikke lenger for å være til stede. Banken skal i slike tilfeller si opp driftskredittkontrakten og plikter å fremme sitt krav overfor produsenten så raskt som mulig, jfr. Overenskomsten pkt. 12.

2. Garantiansvaret når produsenten skifter til mottaker som ikke er tilsluttet noen av ordningene

I et slikt tilfelle er forutsetningen for driftskredittavtalen banken har med produsenten ikke lenger til stede, og banken må si opp avtalen, dvs. at utestående kreditt forfaller til betaling. Dersom tap oppstår, må banken kunne kreve dette refundert, i henhold til Overenskomsten, av det lag eller det slakteri/den grossist som tidligere mottok leveranser fra vedkommende produsent".

4.9 Dokumentasjon til Garantiutvalget i tapssaker

Når banken har fastslått det endelige tapet på driftskreditten (herunder gjort fradrag for omløpsdelen av landbruksløsørepanet, se punkt 4.7), dekkes halvparten av dette av garantisten. Banken sender saken til Garantiutvalget v/Landbrukssamvirkets Felleskontor med dokumentasjon. Slik dokumentasjon skal minimum bestå av

1. Kopi av driftskredittkontrakten
2. Kopi av alle notifikasjonsskjemaer, enten kopi av den som er utstedt på papir eller utskrift fra varemottakers tilbakemelding i den webbasert løsingen
3. Utskrift av driftskredittkontoen for de siste 2 år kreditten har vært i bruk
4. Erklæring fra namsmannen (lensmannen) om at intet er å hente hos vedkommende eller annen dokumentasjon som viser det samme, f.eks. kopi av boinnberetningen dersom produsentens bo er tatt under behandling som gjeldsforhandlingsbo eller konkursbo

Dokumentasjonen skal følges av en redgjørelse som gir bakgrunn for at tapet er oppstått, tidspunktet for oppsigelse av kontrakten, tapets størrelse og hvordan dette er beregnet, om banken har tatt tilleggssikkerheter og eventuelt andre opplysninger som antas å være relevante i saken. Det er viktig at disse opplysningene er så fullstendige som mulig, og blir gitt i en slik form for at det ikke gir grunnlag for misforståelser.

4.10 Uenighet i tapssaker. Forhandlingsløsning

Det har oppstått omlag 100 tapssaker i året, og de fleste av disse er kurante i den forstand at Garantiutvalget dekker halvparten av tapet på den enkelte driftskreditt etter krav fra banken.

I enkelte tilfeller kan imidlertid Garantiutvalget være uenig i beregninger eller ha innvendinger mot bankens fremgangsmåte e.l. Ofte kan dette bero på misforståelser av faktiske forhold som lar seg oppklare over telefon eller eventuelt i et møte.

Samarbeidsutvalget har vedtatt følgende retningslinjer for behandling av tapssaker hvor det oppstår uenighet mellom banken og Garantiutvalget.

"1. Innledning

Hverken i Samvirke- eller i Privatordningen er det foreskrevet noen løsningsmodell for saker hvor det oppstår uenighet mellom bank og Garantiutvalg om spørsmål vedrørende beregning av refusjon i tapssaker.

Partene er enige om at å bringe saker inn for rettsapparatet er en kostbar og tidkrevende prosess som bør forbeholdes prinsipielle saker av stor betydning. Samarbeidsutvalget har nå åpnet adgang til formelle forhandlinger mellom partene i slike saker.

2. Formål med forhandlinger

Formålet med forhandlinger må være å komme frem til omforente løsninger som begge parter kan se seg tjent med i lys av intensjonene bak oppgjørs- og driftskredittordningen. Dette må innebære at partene ikke bør binde seg opp i fastlåste oppfatninger av generelle forhold, men være innstilt på å finne fornuftige løsninger i den enkelte sak.

3. Forhandlingsregler

Hvis banken i første omgang bestrider Garantiutvalgets syn, f.eks. de prinsipper som er lagt til grunn ved beregningen, skal banken ta saken direkte opp med Garantiutvalget.

I denne fasen kan det være praktisk med et møte mellom partene for å klargjøre faktiske forhold, oppklare misforståelser osv. Banken kan eventuelt be om ny behandling, og banken kan ta opp saken med sin bankforening.

Saker som sendes bankforeningene må ha en viss prinsipiell interesse, og må ikke være av en slik art at problemstillingene åpenbart er beskrevet i Overenskomsten, Håndboken eller vedtatte retningslinjer og presiseringer.

Dersom en bank tar opp en tapssak med sin bankforening, skal banken gi Garantiutvalget melding om dette.

Bankforeningene kan velge å avvise, å ta opp saken, eller gå videre med den. Dersom saken avvises, kan banken fritt følge opp saken på egen hånd via rettsapparatet.

Dersom Sparebankforeningen i Norge eller Den norske Bankforening tar opp saken, er det vedkommende bankforening som formelt sett fremstår som forhandlingspart overfor Garantiutvalget.

I forhandlingsmøter er det adgang for foreningene å ha med representanter for vedkommende bank for å klargjøre faktiske forhold o.l.

Tilsvarende er det adgang for Garantiutvalget å ha med representanter fra vedkommende lag.

Dersom det oppstår faglig uenighet om f.eks. juridiske spørsmål under forhandlingene, bør det være anledning til å få disse utredet av en nøytral instans. Fordelingen av kostnadene ved dette avtales i den enkelte sak. Resultatet for forhandlingene er bindende for Garantiutvalget og for vedkommende bank såfremt det foreligger fullmakt om dette.

4. Voldgift

Dersom partene ikke kommer frem til enighet ved forhandlinger, kan saken bringes inn for en voldgiftsdomstol med endelig virkning for partene. Voldgiftsretten skal settes i Oslo".

4.11 Oppgjør er pantsatt til flere enn banken

Det kan tenkes at en produsent har pantsatt kravet på oppgjørene til flere banker eller andre kreditorer. Avgjørende er her hvem som først fikk rettsvern for sitt pantekrav (panteloven § 1-13). Konkurrerer banken med annen panthaver om pant i enkle pengekrav (panteloven § 4-5), blir det avgjørende hvem laget først fikk melding om.

Ved pant i alle produsentens utestående krav samlet (factoring, panteloven § 4-10), oppnås rettsvern ved tinglysning i Løsøreregisteret (Brønnøysund). Hvor annen factoringpanthaver konkurrerer med bankens pant i enkle krav, er det avgjørende om laget fikk melding om bankens pant før eller etter at tinglysning skjedde.

Det finnes for øvrig i pantlovens § 4-10 en bestemmelse om at den som har pant i enkle fordringer kan gå foran factoringpanthaver, selv om vedkommendes rettsvern ble etablert først etter at factoringpantet ble

tinglyst. Betingelsen er at pantlover i enkle fordringer ikke kjente factoringpantet og var i aktsom god tro i så måte.

4.12 Andres utlegg i oppgjørene

Utlegg som tas i oppgjørskravene etter at laget har mottatt bankens varsel om pantsettelsen, får prioritet etter bankens krav. Det samme gjelder for utleggstrekk. I praksis vil et utlegg i oppgjørskrav med prioritet etter bankens fordringspant være lite verd for utleggshaver.

Eventuelle senere avtaler mellom produsenten og hans kreditorer kan heller ikke berøve banken førsteretten til oppgjørene.

Derimot kan utlegg tas i den kreditsaldo som produsentens driftskredittkonto i banken måtte vise.

4.13 Utlegg eller pant i produktene

Det som er sagt foran gjelder utlegg/pant i selve oppgjørene for produktene. Når det er tatt utlegg eller pant i produktene, f.eks. i slaktedyrene (panteloven § 3-9), skal oppgjør ved tvangsrealisasjon av slaktedyrene gå til pantlover i slaktedyrene og ikke til driftskredittbanken med pant i oppgjørskravene. Dette gjelder uansett om utlegget/pantet i produktene er etablert før eller etter bankens pant i oppgjørskravene. Hvis pantlover i slaktedyrene forestår underhåndssalg av slaktedyrene til laget, bør laget avklare med både pantlover i oppgjørskravene og pantlover i slaktedyrene hvem oppgjøret skal betales til. Blir de to pantloverne ikke enige, bør laget søke juridisk bistand før utbetaling finner sted.

4.14 Konkurs og retten til oppgjørene

Vareleveranser som finner sted etter konkurs er åpnet, anses som boets realisasjon av aktiva, og oppgjøret for slike leveranser må skje direkte til bobestyrer.

Hvis konkursen inntreffer etter at varene er levert, men før oppgjøret finner sted, må banken ha rett til oppgjørsbeløpet så fremt banken har fått rettsvern for panteretten (ved at varsel om pantsettelse (notifikasjonen) er mottatt av

laget). I så fall kan oppgjøret sendes banken med befriende virkning for laget.

I tvilstilfelle bør det tas kontakt både med bank og bobestyrer. Er disse enige i oppgjørsmåten, er saken grei. Oppstår det uenighet om retten til oppgjørene, bør laget søke juridisk bistand før det tas standpunkt til tilbakeholdelse, utbetaling til en av partene eller eventuelt deponering av beløpet.

4.15 Skifte av bankforbindelse

Dersom en produsent ønsker å skifte bankforbindelse, bør den nye bankforbindelsen overta hele driftskredittforholdet.

Når den nye banken sender varsel til lagene om pantsettelsen (notifikasjon) og at oppgjørskravene skal innbetales til den nye driftskredittkontoen, må den påse at dette samordnes med melding fra den gamle banken om at det tidligere driftskredittforholdet er oppgjort og at den gamle bankens pant og krav på oppgjørene er falt bort.

Som nevnt i pkt. 3.3.14, løper garantiansvaret fra lagets tilbakemelding på bankens varsel om pant i oppgjørsbeløpene, og utbetalinger før mottak av slik tilbakemelding fra laget skjer uten garanti. For at garantisten skal ta på seg større ansvar i en overgangssituasjon enn det som følger av Overenskomsten, må Garantiutvalget gi uttrykkelig erklæring om det.

4.16 Gjeldsordning for produsenten

Faller produsentens forpliktelser bort ved gjeldsordning etter konkurslov eller gjeldsordningslov, gir ikke de nevnte lovene noe klart svar på hvilket ansvar garantisten har. Det er imidlertid rimelig sikkert at garantistens ansvar ikke faller bort selv om hovedkravet faller bort ved tvungen gjeldsordning, og helt klart er dette hvis banken har stemt mot gjeldsordningen. Ved frivillig gjeldsordning må det også antas at garantistens ansvar består dersom det var en økonomisk fornuftig disposisjon å ettergi produsenten.

En bank som vil innlate seg på gjeldsordning for driftskredittkunder, bør alltid varsle Garantiutvalget og løpende avklare den videre saksbehandling, slik at det ikke oppstår uenighet om garantiansvaret. (De lokale lagene har forutsetningsvis allerede blitt varslet om produsentens økonomiske problemer i hht pkt 3.3.9.) Ofte vil man ved slik tidlig kontakt mellom bank og Garantiutvalget også kunne finne fram til løsninger uten at saken bringes inn for rettsapparatet til formell behandling.

Hvis banken innlater seg på forhandlinger med produsenten om gjeldsordning, bør banken alltid ta initiativ til at det blir utarbeidet realistiske drifts- og likviditetsplaner som dokumenterer at brukets økonomi etter gjeldsnedskrivningen blir akseptabel. Slike planer vil Garantiutvalget også kreve blir fremlagt før Garantiutvalget tar stilling til spørsmålet om gjeldsordning og fortsatt garanti for videre driftskreditt.

Normalt er det bare ikke-pantesikret gjeld som faller bort ved en gjeldsordning. Pantelikret gjeld derimot skal være uberørt av gjeldsordningen. Ettergivelse skal således ikke skje for den delen av driftskreditten som er sikret med pant som er øremerket driftskreditten.

Garantiutvalget vil i utgangspunktet bare akseptere gjeldsnedskrivning av driftskreditten i samme forhold som nedskrivning skjer for bankens øvrige usikrede engasjementer.

Garantiansvaret for den del av gjelden som faller bort ved gjeldsordningen, forfaller straks til betaling.

Garantisten dekker således halvparten av det ettergitte beløp. Det er bare ettergitt kreditt som er trukket innenfor rammen av ordningen (med tillegg av renter) som vil dekkes av garantien (f eks ikke overtrekk, herunder såkalt tillatt overtrekk).

Den del av driftskreditten som ikke blir ettergitt, hefter garantisten fortsatt for. Garantiutvalget er innstilt på å hefte for gjenværende del av gjelden som en løpende kreditt, forutsatt at Garantiutvalget er varslet om gjeldsforhandlingene i samsvar med foranstående. Dvs ved innbetalinger til driftskredittkontoen slik at gjelden kommer under limit på den nye, reduserte rammen, kan banken - uten å miste garantien - tillate at produsenten igjen trekker på kontoen opp til den nye rammen.

Garantiansvaret for den resterende del av gjelden forfaller først dersom gjeldsordningsavtalen misligholdes og utestående ikke lar seg inndrive.

Dersom pant som er øremerket driftskreditten blir realisert i forbindelse med gjeldsordningen, skal provenyet av dette gå til å dekke den del av driftskreditten som ikke er bortfalt (en del av gjelden falt ikke bort ved gjeldsordningen nettopp fordi den var pantelikret). Banken bør i så fall normalt også redusere den nye, reduserte kreditten tilsvarende med panteprovenyet. Dvs den nye, reduserte rammen reduseres foruten med ettergivelsesbeløpet, også med provenyet ved realiseringen av pantet. Ved dette får også garantisten «nytte godt av» det øremerkede pant i form av redusert ansvar for den gjenværende kreditt. Oppgjør for produsentens ordinære leveranser til lagene anses ikke som realisering av pant i denne forbindelse. Dersom banken er villig til å gi produsenten en større kreditt etter

realisasjonen av øremerket pant enn ovenstående skulle tilsi, må banken ta dette forholdet opp med Garantiutvalget.

Det er etter loven i utgangspunktet ikke noe til hinder for at den som er underlagt gjeldsordning tar opp nye lån og kreditter i gjeldsordningsperioden. Lagene/garantiutvalget er imidlertid som garantist ikke innstilt på å påta seg noe utvidet ansvar i gjeldsordningsperioden, med mindre det foreligger helt spesielle omstendigheter. Bankene må derfor søke Garantiutvalget i tilfelle den ønsker å utvide driftskreditten ut over restansvaret (den nye, reduserte rammen) i gjeldsordningsperioden (som normalt vil være på 5 år).

Dersom produsenten må avvikle og garantiansvaret blir aktuelt i gjeldsordningsperioden, gjelder de alminnelige regler om omfanget av garantiansvaret for den nye, reduserte kreditten: Det skal bli gjort fradrag for pantesikkerhet som er øremerket for driftskreditten.

Etter at gjeldsordningsperioden er over, er det ikke noe til hinder for at banken gir ny driftskreditt basert på overenskomsten. Det skal da ikke på noen måte tas hensyn til at lagene har dekket deler av sine garantiforpliktelser.

4.16.1 Eksempel

Et enkelt eksempel kan belyse problemstillingen. Vi tenker oss følgende:

- Driftskreditt i samsvar med overenskomsten kr 100.000,-
- Utestående krav mot lagene pr vedtatt/
stadfestet gjeldsordning (fordringspant) kr 20.000,-
- Øremerket andel av landbruksløsørepann kr 20.000,-
- Det ettergis ved gjeldsordningen kr 30.000,-
(dvs 50% av usikret gjeld ettergis)

Ved avvikling uten gjeldssanering ville garantistens ansvar blitt 50 % av kr 60.000 (kr 100.000,- fratrukket pantesikkerhetene på henholdsvis kr 20.000,- og kr 20.000,-), dvs kr 30.000,-.

Ved gjeldsordning har vi i eksempelet tenkt oss at banken ettergir kr 30.000,- og garantisten kan da straks kreves for halvparten av dette, dvs kr 15.000,-. Garantisten skulle deretter i samsvar med ovenstående i fortsetningen hefte for en løpende driftskreditt på inntil kr 70.000,-.

4.17 Konvertering av driftskreditt til gjeldsbrevlån ved opphør av drift

Ved frivillig opphør av drift (det vil si uten at opphøret skyldes konkurs eller tvangssalg) der produsenten mangler økonomisk evne til å innfri driftskreditten umiddelbart og heller ikke kan skaffe sikkerhet til avløsning av garantien, kan kreditten konverteres til et gjeldsbrevlån. Forutsetningen er at produsenten over noen tid forventes å kunne gjøre opp sitt mellomværende med banken. Alternativet ville være å inndrive oppsagt driftskreditt slik overenskomsten punkt 12 og håndbokens punkt 4.4 foreskriver, og eventuelt gjøre garantiansvaret gjeldende. Denne konvertering av driftskreditt avviker fra det som er omtalt i håndbokens punkt 3.3.5, som er et tiltak for å bedre produsentens finansieringsstruktur uten at det har bakgrunn i økonomiske problemer med fare for tap.

Hvis garantien skal beholdes ved konvertering av kreditten til gjeldsbrevlån, gjelder følgende retningslinjer:

- Banken må på forhånd varsle Garantiutvalget. I varselet skal det begrunnes hvorfor banken mener at den ved konverteringen kan unngå eller reduserer tap på driftskreditten. I varselet skal også angis lånets nedbetalingsplan.
- Gjeldsbrevlånet skal ikke overstige saldo på driftskreditten trukket opp innen rammen av ordningen, med tillegg av renter. Det vil si at gjeldsbrevlånet maksimalt kan være så stort som det beløp banken kunne ha søkt dekket 50 % av i henhold til garantien, dersom konvertering til gjeldsbrevlån ikke hadde skjedd.
- Gjeldsbrevlånet skal ha en nedbetalingstid på maksimalt 5 år.
- Garantiansvaret skal nedtrappes i samsvar med avtalt nedbetalingsplan. Bli renter eller avdrag ikke betalt som forutsatt (mislighold), stanser nedtrappingen av garantiansvaret dersom banken varsler Garantiutvalget om misligholdet innen tre måneder etter misligholdet oppsto.
- Dersom det gis driftskreditt i hht overenskomsten til annen bruker av eiendommen før gjeldsbrevlånet er nedbetalt, skal banken redusere maksimal kredittramme tilsvarende restsaldo på gjeldsbrevlånet. Det kan likevel søkes om ny driftskreditt ut over foranstående etter de retningslinjer som gjelder ved nyetablering av produksjon, se pkt 3.2.6 og 3.2.7.

5. DIVERSE

5.1 Samarbeidsutvalget

Pkt. 15 i Overenskomsten av 1967 bestemmer at det skal opprettes et samarbeidsutvalg mellom avtalepartene. De tre parter oppnevner to representanter hver.

Utvalget har til oppgave å følge med i hvordan ordningen virker, og påse at den tjener sin hensikt. Videre skal utvalget bidra til å fremskaffe oppgaver og statistikk.

Samarbeidsutvalget vedtar i praksis retningslinjer for praktisering av Oppgjørs- og driftskreditordningen, samt presiseringer av avtalen. Partene er enige om at vedtak i Samarbeidsutvalget skal anses som en del av regelverket rundt ordningen. Endringer i selve overenskomsten vil være en forhandlingssak mellom avtalepartene og behandles i de respektive organisasjoner. Samarbeidsutvalget trer sammen etter behov.

5.2 Informasjon om Oppgjørs- og driftskreditordningen

Praksis viser at oppgjørs- og driftskreditordningen meget hensiktsmessig kan drøftes i forbindelse med møter som man i banker og lag avholder i ulike sammenhenger, f.eks. lokalt eller på fylkesplanet. Det anbefales at banker og lag søker å finne frem til egnede anledninger hvor en drøfting av oppgjørsog driftskreditordningen kan finne sted.

Norsk Landbrukssamvirke og Finans Norge er innstilt på å delta i møter med informasjon, innlegg, redegjørelser om erfaringer en har høstet og andre spørsmål som måtte være aktuelle.

5.3 Statistikk

Overenskomsten av 1967 har i pkt. 15 bestemmelse om innhenting av statistikk fra bankene som kan belyse hvordan ordningen virker og utvikler seg.

Statistikken skal blant annet gi tall pr. fylke for antall driftskredittkonti, bevilget kreditt, disponert kreditt og en del avledede tall som f.eks. utnyttelsesgrad for bevilget kreditt og gjennomsnittsbetaling pr. konto. Dessuten oppgis antall og saldo for driftskredittkonti som står i kredit (gir i en viss utstrekning opplysning om selvfinansierungsgraden for ordningen).

Statistikken legger de tre avtalepartene ut på deres medlemsnett.

5.4 Elektronisk datautveksling mellom banker, lag og parter i overenskomsten

Med tanke på å effektivisere utvekslingen av informasjon mellom aktørene i driftskredittordningen, samt gi varemottakerne og deres organisasjon bedre mulighet til å beregne sitt garantiansvar, har bankforeningene (nå Finans Norge), Norsk Landbrukssamvirket og Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund blitt enige om at aktørene i ordningen bør utveksle en del informasjon elektronisk.

Etter avtalen skal Produsentregisteret samle inn/motta informasjon fra banker og varemottakere, behandle informasjonen og returnere resultatet av databehandlingen til rette vedkommende. Det er Produsentregisteret som hver år skal ta initiativ til at den enkelte oppgavepliktige gir informasjon som beskrevet nedenfor, sette tidsfrister for innlevering med videre.

Bankene, eventuelt bankenes datasentral, skal etter hvert årsskifte få oppgitt fra Produsentregisteret de driftskredittkontoer oppgavene skal gis for.

Banken/datasentralen skal deretter for de oppgitte kontoer sende informasjon til Produsentregisteret om

- bevilgning pr konto og
- saldo pr konto

Bankene vil, eventuelt gjennom sin datasentral, motta følgende informasjon fra fra Produsentregisteret

- årlig overførte beløp fra det enkelte lag/varemottaker til vedkommende produsents driftskredittkonto
- sum årlig overførte beløp fra alle lag/varemottakere til vedkommende produsents driftskredittkonto
- brutto avregnet beløp fra det enkelte lag/varemottaker til vedkommende produsent som har driftskredittkonto i banken.

Lagene/varemottakerne skal etter hvert årsskiftet oppgi til Produsentregisteret informasjon om overført beløp gjennom året til den enkelte produsents driftskredittkonto, samt brutto avregnet beløp (inklusive merverdiavgift) i løpet av året for hver produsent. Lagene/varemottakerne vil motta informasjon om sitt samlede garantiansvar etter ordningen, beregnet på grunnlag av informasjon fra

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

bankene om bevilget beløp, sammenstilt med mottatt informasjon om overførte oppgjørsbeløp.

Partene i avtalene, det vil si Kjøttbransjens Landsforbund, Norsk Landbrukssamvirke, Finans Norge vil få statistikkinformasjon fra Produsentregisteret.

ANDRE DEL

6. AVTALER M.V.

6.1 Overenskomsten av 16. juni 1967 mellom Landbrukets Sentralforbund, Den norske Bankforening og Sparebankforeningen i Norge.

Overenskomsten lyder slik:

Overenskomst om retningslinjer for en oppgjørs- og driftskredittordning for landbruket

I den hensikt å søke å etablere fastere former for en oppgjørs- og driftskredittordning for landbruket, samt å bidra til at oppgjørsmidlene kommer distriktene tilgode, har Landbrukets Sentralforbund, Den norske Bankforening og Sparebankforeningen i Norge blitt enige om følgende retningslinjer som blir å legge til grunn for de tre organisasjoners medlemmer:

1. Landbrukets Sentralforbund og dets medlemsorganisasjoner skal søke å utvirke at de bedrifter og lag som er knyttet til dem, - i det følgende kalt "lagene" - i størst mulig utstrekning foretar sine oppgjør med produsentene gjennom bankene, enten direkte til produsentens bank eller til produsentens bank gjennom lagets bank.

Hvis ikke annet blir avtalt mellom laget og vedkommende bank, skal det enkelte lag sende avregningsmelding direkte til produsentene. I den utstrekning avregningsmeldingen fra lagene til produsentene også inneholder melding om at oppgjørsbeløpet er kreditert produsentens konto i produsentbanken, slik at banken kan unnlate å sende produsenten melding om inngang av oppgjørsbeløpet, er bankene villige til å godtgjøre lagene en del av omkostningene ved disse ekspedisjoner. Godtgjørelsen fastsettes slik at den tilsvare minst halvparten av vanlig brevporto pr. avregningsmelding.* Lagene sender bankene regning for godtgjørelsen en gang i året.

Bankene skal på sin side utarbeide rutiner for valuterings og kontering som sikrer at oppgjørene så hurtig som mulig kan disponeres av produsentene, uansett hvilken ordning som velges.

Landbrukets Sentralforbund vil søke å utvirke at Statens Kornforretning foretar sine oppgjør for kornleveranser på samme måte.

2. Det står den enkelte produsent fritt å velge til hvilken bank han vil ha sine oppgjør oversendt. Vedkommende produsent står også fritt i å velge hva

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

slags konto han ønsker at oppgjørene skal gå inn på. For de forskjellige konti gjelder bankenes vanlige renteberegning og innskudds- og uttaksregler.

Produsenten kan kreve at en viss del av oppgjøret skal gå inne på sjekk-konto, og det øvrige på rentebærende konto. Han skal også kunne få en ordning slik at midler automatisk overføres fra sjekk-konto til forrentet konto når innestående på sjekk-konto overstiger et bestemt beløp. Banken skal være produsenten behjelpelig med å finne den form som er mest tjenlig for ham. Produsenten kan skifte bank og endre valg av konto.

3. Den foran angitte oppgjørsordning gjennom bank skal danne grunnlaget for en driftskreditt for den enkelte produsent i den bank der oppgjørene settes inn.

Hvis den enkelte produsent ønsker å benytte seg av driftskreditt, treffer han avtale med vedkommende bank om opprettelse av en driftskredittkonto. Etter opprettelsen av driftskredittkonto, skal alle oppgjørsbeløp til vedkommende produsent fra de lag som er tilknyttet ordningen, settes inn på denne konto. Også for driftskredittkonto kan det avtales mellom produsent og bank at midler automatisk overføres til forrentet konto når driftskredittkonto utviser kreditsaldo.

4. Opprettelsen av en driftskredittkonto innebærer at vedkommende produsent kan tilstås, og vil i alminnelighet bli tilstått en driftskreditt på inntil 40% av det kredittgrunnlag som blir fastsatt for ham. Kredittgrunnlaget fastsettes i alminnelighet som summen av vedkommende produsents oppgjørsbeløp for siste år fra de lag som oppgjørsordningen omfatter, forutsatt at dette år anses som et normalt avlings- og produksjonsår for vedkommende produsent.

5. Ved åpningen av driftskredittkontoen fastsettes grunnlaget etter oppgave fra produsenten. Banken kan kreve oppgaven bekreftet fra vedkommende lag, og innhente opplysning om medlemsforholdet, leveringsplikter m.v. Lagene plikter å svare på slike henvisninger snarest mulig.

Driftskreditten reguleres dersom det skjer vesentlige endringer i kredittgrunnlaget. Reguleringer foretas i forhold til produsentens oppgjørsbeløp fra de tilsluttede lag i siste år, jfr. dog pkt. 4 siste punktum.

6. Ved eierskifte bør det driftskredittgrunnlag som er opparbeidet av den tidligere eier normalt kunne legges til grunn for den driftskreditt som den nye eier av gården søker. Samme prinsipp legges til grunn for driftskreditt til forpakter av samme gård.

7. Det er forutsetningen at bankene så langt de finner det forsvarlig skal innrømme søknader om driftskreditt i hht. denne ordning. Det opprettes

skriftlig avtale mellom produsenten og banken om driftskreditten på formular som er godkjent av de tre parter i denne overenskomst.

Banken bør gi produsenten saldo-oppgave hvert kvartal eller halvår.

8.* For driftskreditten beregnes ikke kassekredittprovisjon. Vilkårene for øvrig avtales med banken. Renten skal ikke være høyere enn for vanlig kassekreditt på stedet, dog således at på steder hvor kassekredittprovisjon ellers vanligvis beregnes, gis kassekredittrenten et tillegg på inntil 1% p.a.

9.* Til sikkerhet for driftskreditten skal produsenten gi transport til banken på sine fremtidige oppgjør fra lagene. Transporten gis på formular som er godkjent av de tre parter i denne overenskomst. Banken sender melding til vedkommende lag om at driftskredittkonto er opprettet og om transporten av oppgjørene.

Lagene plikter å bekrefte transporten overfor banken og samtidig meddele om det foreligger tidligere transportnotering for samme produsent.

10. Ordningen er ikke til hinder for at vanlig og innarbeidede forskudd- og trekkordninger til lagene kan opprettholdes, men beløpet fragår i tilfelle i kredittgrunnlaget. Det er dog forutsetningen at slike særlige trekkordninger skal søke avvirket, eventuelt foretas gjennom bankene.

11. Driftskredittavtalen skal bygge på at produsenten opprettholder de leveringer som banken har oppgjørstransport på i den grad kredittgrunnlaget forutsetter. Han skal gi banken varsel dersom produksjonen legges vesentlig om med virkning for kredittgrunnlaget eller det foretas eierskifte eller bortforpaktning eller utmelding av laget.

Lagene på sin side skal underrette banken hvis det inntreffer endringer i leveranseforholdene som har betydning for kreditten, f.eks. ved at leveranser uteblir eller laget

får kjennskap til salg til andre avtakere, eierskifte, bortforpaktning eller utmelding.

Lagene skal underrette banken dersom de mottar andre transporter til notering for produsent som har gitt banken transport. Lagene plikter for øvrig å besvare forespørsler fra banken angående forhold som har betydning for kreditten.

12. For at de enkelte banker skal ha lettere for å yte kreditter etter pkt. 4, står de økonomiske organisasjoner innenfor Landbrukets Sentralforbund som slutter seg til ordningen, som garantister overfor bankene. Garantien skal dekke 50% av bankenes beviselige tap på den enkelte driftskreditt. Garantien gjelder også omkostninger ved inndrivelse.

Garantien gjelder bare de kreditter som er gitt overensstemmende med disse retningslinjer på grunnlag av oppgjør fra de organisasjoner som deltar i garantiordningen (nedenfor kalt garantisten) eller fra lag som er tilsluttet dem. Kreditt som er gitt på grunnlag av andre oppgjør over samme konto er garantisten uvedkommende.

For garantien gjelder reglene for simpelt forløfte. Hvis produsenten misligholder sin forpliktelse og kredittavtalen er brakt til opphør, har banken plikt straks å ta skritt til innbetaling av sitt tilgodehavende og fremme inndrivelsen med tilbørlig hurtighet. Hvis ikke sikkerhet stilles på annen måte, skal banken søke utlegg for sin fordring. Videre skritt i inndrivelsen blir å foreta i samråd med garantisten. Viser det seg ved forsøkt utleggsforretning eller på annen måte at kravet er helt eller for en del uerholdelig, eller innstilles inndrivelsen etter samråd med garantisten, anses garantien for å være effektiv og garantisten overtar kravet.

Garantien gjelder med de begrensninger som følger av bestemmelsen i 2. ledd for tap som hitfører fra debetposter på driftskredittkontoen inntil det tidspunkt da denne overenskomst opphører. For kreditt som er gitt etter det tidspunkt gjelder garantien ikke, med mindre det treffes avtale med de enkelte banker.

13. Garantistene oppnevner seg imellom et utvalg som representerer garantisen overfor bankene, og som med bindende virkning for de enkelte garantister avgjør når og i hvilket omfang garantien er effektiv, og besørger oppgjør med vedkommende bank. Avtalen mellom garantistene godkjennes av de to bankforeninger.

14. Landbrukets Sentralforbund, Den norske Bankforening (eventuelt Forretningsbankenes Felleskontor) og Sparebankforeningen i Norge påtar seg - enhver overfor sine medlemmer - å bistå med at ordningen gjennomføres i distriktene. Inn under denne bistand hører utarbeidelse av fornødne rutiner og skjema, samt brosjyrer og orienteringer og eventuelt andre opplysningsmedia som lagene, respektive banken trenger overfor sine medlemmer/respektive kunder.

15. Til å følge med i hvordan ordningen virker og foreslås eventuelle endringer, oppnevner de tre parter et utvalg bestående av to representanter fra hver organisasjon. Utvalget skal kunne anmode den eller de av de tre organisasjoner som en sak angår, om å stille tekniske eksperter til disposisjon for å løse praktiske spørsmål som oppstår, samt om å levere oppgaver eller statistikk for å bedømme hvordan ordningen virker.

16. Skulle - etter ordningen iverksettelse - lag eller banker i enkelte distrikter være uvillige til å sørge for oppgjør gjennom bankene, respektive å innvilge å innvilge driftskreditt etter de retningslinjer som er trukket opp foran, skal de tre de organisasjoner være berettiget til å

innberette forholdet til den part hvis medlem ikke synes å følge retningslinjene. Vedkommende part forplikter seg til å forelegge saken for sitt medlem, og så langt den har anledning til det meddele den besværende part årsaken til at medlemmet ikke lenger følger retningslinjene.

17. De tekniske og opplysningsmessige tiltak som må utarbeides før ordningen kan settes i verk, forutsettes utført i samarbeid mellom de tre organisasjoners administrasjoner. Vanskeligheter eller uoverensstemmelser som måtte oppstå under dette arbeidet, forelegges for det i pkt. 15 nevnte utvalg, hvis utvalget ikke klarer å løse problemene gjennom forhandlinger innberetter saken til de tre organisasjoners styrer.

18. Iverksettelsen av oppgjørs- og driftskredittordningen finner sted så snart de fornødne tekniske og opplysningsmessige tiltak er ferdig forberedt.

Bestående oppgjørsordninger mellom lag og banker berøres ikke av disse retningslinjer så lenge de ikke kombineres med driftskredittordninger.

Innføres driftskredittordning i tillegg til bestående oppgjørsordninger, forutsettes nærværende retningslinjer å bli fulgt så snart disse i praksis kan tillempes.

19* Etter ett år kan hver av de tre parter si opp retningslinjene for denne ordning med 6 måneders varsel. Slik oppsigelse har ikke innflytelse på forholdet mellom lagene og de enkelte banker, som fortsetter som før, inntil de seg imellom treffer annen overenskomst.

Denne overenskomsten er utferdiget i tre likelydende eksemplarer, hvorav partene beholder hvert sitt.

Oslo, 16. juni 1967

Den norske Bankforening
Sparebankforeningen i Norge
Landbrukets Sentralforbund"

Noter

* Bestemmelsen om portorefusjon er opphevet

* Punkt 8 ble opphevet i 2000 som følge av opphør av dispensasjon fra Konkurransetilsynet.

* Pkt. 9 ble av avtalepartene i 1987 endret på basis av en innstilling av 14. desember 1984 fra en arbeidsgruppe med representanter for partene som hadde til oppgave å vurdere forholdet mellom panteloven av 1980 og oppgjørs- og driftskredittordningen med tilhørende blankettverk. Endringen i pkt. 9 går ut på at den tidligere transport av oppgjørene, er erstattet med en pantsettelse av de samme.

* I pkt. 19 ble oppsigelsesfristen i 1984 redusert fra 6 til 3 måneder, slik at den harmonerer med bestemmelsen i prislovens § 37.

6.2 Diverse tillegg til overenskomsten av 1967 som viser tilslutningen fra Statens Kornforretning (Statkorn) og ytterligere fem landbruksorganisasjoner

Gartnerhallen, Norges Kjøtt- og Fleskesentral, Norges Skogeierforbund, Norske Eggcentraler S/L, Norske Felleskjøp og Norske Melkeproducenters Landsforbund var med i oppgjørs- og driftskredittordningen allerede fra starten av. De sluttet seg direkte til overenskomsten av 16. juni 1967. For Statens Kornforretning og de fem landbruksorganisasjoner som gav sin tilslutning på et senere tidspunkt, ble det utferdiget egne dokumenter i form av "tillegg til overenskomsten av 1967". Tilleggene til overenskomsten er i sin helhet gjengitt i det følgende, og viser tilslutning fra: Norges Pelsdyrslag (1970), Statens Kornforretning (1972), Brennerienes Forening (1973), Honningcentralen A/L (1973), LOG S/L Landbrukets Emballasjeforretning og Gartnernes Felleskjøp (1973) og Potetmelfabrikkens Salgskontor (1973).

De to bankforeninger har sendt en kopi av tilleggene til overenskomsten av 1967 til bankene.

6.2.1 Tilslutning fra Norges Pelsdyrslag

Avtalen om Pelsdyrslagets tilslutning lyder slik:

"Tillegg til overenskomst av 16. juni 1967 mellom Landbrukets Sentralforbund, Den norske Bankforening og Sparebankforeningen i Norge om oppgjørs- og driftskredittordningen for landbruket.

Norges Pelsdyrslag tiltrer overenskomsten av 16. juni 1967. Medlemmer av Norges Pelsdyrslag har adgang til å nytte oppgjørs- og driftskredittordningen etter de retningslinjer som er angitt i overenskomsten. For driftskreditt til oppdrett av pelsdyr gjelder for øvrig inntil videre følgende regler:

- 1 Oppdretteren må være forsikret mot tap ved at dyrene dør av sykdom eller tapes ved brann, tyveri eller ulykke o.l., overensstemmende med forsikringsvilkårene i Pelsdyrtrygdlaget (Norges Pelsdyrslags Gjensidige Pelsdyrtrygd), eller tilsvarende vilkår i annet forsikringsselskap. For de oppdrettere som har driftskreditt, skal forsikringsselskapet sende gjenpart av de til enhver tid gjeldende forsikringsbevis for avlsdyr og hvalper til banken.

Forsikringselskapet skal varsle banken hvis eieren sier opp eller hever forsikringen, eller hvis han misligholder sin plikt mot selskapet. Forsikringselskapet skal ikke kunne si opp forsikringen uten å varsle banken.

Eventuelle erstatningsbeløp skal utbetales over driftskredittkontoen.

2. Kredittgrunnlaget i overenskomsten pkt. 4 fastsettes som et gjennomsnitt av de utbetalte skinnoppgjør for de to siste salgssesonger.

Regulering av driftskreditten etter overenskomstens pkt. 5, kan også skje dersom forsikringsbevisene viser vesentlige endringer i bestanden i forhold til siste år.

3. Transporterklæringene er ikke til hinder for at Oslo Skinnauksjoner kan foreta følgende trekk i oppgjørene: Kontigent til Norges Pelsdyrslag, forsikringspremie til Pelsdyrtrygdlaget, samt fraktutlegg som auksjonene har på innsendte skinn.
4. Norges Pelsdyrslag tiltrer garantiavtalen og garantierklæringen av 20. mars 1968.

Denne kontrakt er utferdiget i 3 eksemplarer.

Oslo, 2. juli 1970

Landbrukets Sentralforbund
Den norske Bankforening
Sparebankkforeningen i Norge".

6.2.2 Tilslutning fra Statens Kornforretning (Statkorn¹)

Avtalen om at Statkorn slutter seg til overenskomsten lyder som følger:

"Tilleggsoverenskomst

Statens Kornforretning tiltrer overenskomsten av 16. juni 1967 mellom Landbrukets Sentralforbund og Den norske Bankforening og Sparebankforeningen i Norge om en oppgjørs- og driftskredittordning for

¹ Nå Unikorn

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

landbruket. Produsenter som leverer korn og oljefrø til Statens Kornforretning eller som oppebærer korntrygd, har adgang til å nytte oppgjørs- og driftskredittordningen etter de retningslinjer som er fastlagt i overenskomsten og de bestemmelser som er utferdiget i medhold av den. Hvis produsenten benytter seg av driftskredittordningen, får bestemmelsene i overenskomsten om "lagene" tilsvarende anvendelse på Statens Kornforretning.

Transporterklæring på produsentens tilgodehavende hos Statens Kornforretning skal også omfatte hans tilgodehavende for korntrygd, som da går inn i kredittgrunnlaget.

Statens Kornforretning har adgang til å foreta trekk i oppgjørene for sine eventuelle motkrav.

Statens Kornforretning tiltrer garantiavtalen og garantierklæringen av 20. mars 1968, bortsett fra bestemmelsen om avsetning i garantiavtalens pkt. X.

Tilleggsoverenskomsten er utferdiget i 3 eksemplarer.

Oslo, 28. februar 1972

Landbrukets Sentralforbund
Den norske Bankforening
Sparebankforeningen i Norge"

6.2.3 Tilslutning fra Brennerienes Forening, Honningscentralen A/L, L.O.G og Potetmelfabrikkens Salgskontor A/L

I henhold til avtalen nedenfor sluttet ovennevnte 4 organisasjoner seg til ordningen i 1973:

"Tilleggsoverenskomst

Brennerienes Forening, S/L Landbrukets Emballasjeforretning og Gartnernes Felleskjøp (LOG), Honningcentralen A/L og Potetmelfabrikkens Salgskontor A/L tiltrer overenskomsten av 16. juni 1967 mellom Landbrukets Sentralforbund, Den norske Bankforening og Sparebankforeningen i Norge om en oppgjørs- og drifts-kredittordning for landbruket. Medlemmer av de fire nevnte organisasjoner har adgang til å

nytte oppgjørs- og drifts-kredittordningen etter de retningslinjer som er fastlagt i overenskomsten, og bestemmelser som er utferdiget i medhold av denne. Brennerienes Forening, S/L Landbrukets Emballasjeforretning og Gartnernes Felleskjøp (LOG), Honningcentralen A/L og Potetmelfabrikkens Slagskontor A/L tiltrer garantiavtalen og garantierklæringen av 20. mars 1968.

Denne tilleggsoverenskomsten er utferdiget i 3 eksemplarer.

Oslo, 22. juni 1973

Landbrukets Sentralforbund
Den norske Bankforening
Sparebankforeningen i Norge"

6.3 Organisasjonenes garantierklæring overfor bankene og senere tillegg til denne

I henhold til overenskomsten av 16. juni 1967 og senere tillegg til denne, står 11 landsomfattende, økonomiske landbruksorganisasjoner samt Statskorn som garantister overfor bankene for deres beviselige tap på den enkelte driftskreditt. Dette fremgår av garantierklæringen av 20. mars 1968.

6.3.1 Garantierklæringen av 20. mars 1968

Erklæringen lyder:

"Garantierklæring.

I henhold til overenskomst av 16. juni 1967 mellom Landbrukets Sentralforbund og Den norske Bankforening og Sparebankforeningen i Norge om retningslinjer for en oppgjør og driftskredittordning for landbruket, står undertegnede organisasjoner som garantister overfor de sparebanker og forretningsbanker som har tiltrådt ordningen, overensstemmende med bestemmelsene i overenskomstens pkt. 12 og 13.

Garantien gjelder for 50% av den enkelte banks tap på driftskreditter som er gitt overensstemmende med retningslinjene. For garantien gjelder reglene for simpelt forløfte. Garantien gjelder for tap som refererer seg til debetposter på driftskredittkontoen inntil det tidspunkt da overenskomsten opphører. For øvrig vises til overenskomsten. Garantistene oppnevner seg imellom et utvalg som representerer garantistene overfor bankene, og som med bindende virkning for de enkelte garantister avgjør når og i hvilket omfang garantien er effektiv, og besørger oppgjør med vedkommende bank. Utvalget har sekretariat med kontor i Landbrukets Sentralforbund, Oslo.*

Hvis utvalget og banken ikke finner frem til en minnelig ordning, kan garantistene saksøkes som solidarisk ansvarlige. Jfr. reglene for samkausjonister. Søksmål bør fortrinnsvis rettes mot den garantist utvalget utpeker.

Oslo 20. mars 1968

Felleskjøpenes Landsforbund
Gartnerhallen
Norges Kjøtt og Fleskesentral
Norges Skogeierforbund

Norske Eggcentraler S/L
Norske Melkeprodusenters Landsforbund"

*** Note**

Ved oppløsningen av Landbrukets Sentralforbund i 1980, ble sekretariatfunksjonen for Garantiutvalget overført til Landbrukssamvirkets Felleskontor, Oslo.

Garantierklæringen er selvsagt også tiltrådt av de organisasjoner som kom med i ordningen senere enn i 1967, dvs. også av:

Norges Pelsdyrslag (1970)
Statens Kornforretning (1972)
Brennerienes Forening (1973)
S/L Landbrukets Emballageforretning og Gartnernes Felleskjøp (LOG) (1973)
Potetmelfabrikkens Salgskontor A/L (1973)

De to bankforeninger har sendt melding til bankene om dette.

Tilslutningen til garantierklæringen av 20. mars 1968 fra de 5 organisasjonene som er nevnt ovenfor og Statkorn gjengis i det følgende:

6.3.2 Tillegg til garantierklæringen fra Norges Pelsdyrslag

Tillegget lyder slik:

"Under henvisning til tilleggsoverenskomsten av 2. juli 1970 mellom Den norske Bankforening og Sparebankforeningen i Norge og Landbrukets Sentralforbund, erklærer vi Norges Pelsdyrslag - at vi tiltrer garantierklæringen av 20. mars 1968 på linje med de tidligere garantister, med det ansvar og de forpliktelser garantierklæringen innebærer.

Oslo, 3. juli 1970
Norges Pelsdyrslag".

6.3.3 Tillegg til garantierklæringen fra Statkorn

Tillegget lyder slik:

"Under henvisning til tilleggsoverenskomsten av 28. februar 1972, mellom Landbrukets Sentralforbund og Den norske Bankforening og Sparebankforeningen i Norge, tiltrer Statens Kornforretning garantiavtalen og garantierklæringen av 20. mars 1968 på linje med de tidligere garantister, med det ansvar og de forpliktelser garantiavtalen og garantierklæringen innebærer, bortsett fra bestemmelsen i garantiavtalens pkt. X angående avsetning.

Tillegg til garantiavtale og garantierklæring er utferdiget i fire eksemplarer.

Oslo, 29. februar 1972

Statens Kornforretning"

6.3.4 Tillegg til garantierklæringen fra Brennerienes Forening

Tillegget lyder:

"Under henvisning til tilleggsoverenskomsten av 22. juni 1973 mellom Den norske Bankforening, Sparebankforeningen i Norge og Landbrukets Sentralforbund, erklærer vi - Brennerienes Forening - at vi tiltrer garantierklæringen av 20. mars 1968 på linje med de tidligere garantister, med det ansvar og de forpliktelser garantierklæringen innebærer.

Dette dokumenter er utferdiget i fire eksemplarer.

Oslo, 21. november 1973

Brennerienes Forening".

6.3.5 Tillegg til garantierklæringen fra Honningcentralen A/L

Tillegget lyder:

"Under henvisning til tilleggsoverenskomsten av 22. juni 1973 mellom Den norske Bankforening, Sparebankforeningen i Norge og Landbrukets Sentralforbund, erklærer vi - Honningcentralen A/L - at vi tiltrer

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

garantierklæringen av 20. mars 1968 på linje med de tidligere garantister, med det ansvar og de forpliktelser garantierklæringen innebærer.

Oslo, 28. november 1973
Honingcentralen A/L"

6.3.6 Tillegg til garantierklæringen fra S/L Landbrukets Emballageforretning og Gartneres Felleskjøp (LOG)

Tillegget lyder:

"Under henvisning til tilleggsoverenskomsten av 22. juni 1973 mellom Den norske Bankforening, Sparebankforeningen i Norge og Landbrukets Sentralforbund, erklærer vi - S/L Landbrukets Emballageforretning og Gartneres Felleskjøp (LOG)- at vi tiltrer Garantierklæringen av 20. mars 1968 på linje med de tidligere garantiser, med det ansvar og de forpliktelser Garantierklæringen innebærer.

Oslo, 28. november 1973

S/L Landbrukets Emballageforretning og
Gartneres Felleskjøp (LOG)"

6.3.7 Tillegg til garantierklæringen fra Potetmelfabrikkens Salgskontor A/L

Tillegget lyder:

"Under henvisning til tilleggsoverenskomsten av 22. juni 1973 mellom Den norske Bankforening og Sparebankforeningen i Norge og Landbrukets Sentralforbund, erklærer vi - Potetmelfabrikkens Salgskontor - at vi tiltrer garantierklæringen av 20. mars 1968 på linje med de tidligere garantister, med det ansvar og de forpliktelser garantierklæringen innebærer.

Dette dokumentet er utferdiget i fire eksemplarer.

Oslo, 21. november 1973

Potetmelfabrikkens Salgskontor A/L"

6.4 Garantiavtalen mellom garantistene av 20. mars 1968, revidert 7. februar 1974

Den reviderte utgaven av garantiavtalen lyder:

"Avtale om garanti

I Undertegnede organisasjoner samt Statens Kornforretning nedenfor kalt "garantistene", stiller garanti overfor de banker som deltar i driftskredittordningen i henhold til de retningslinjer som er fastlagt i overenskomsten mellom Den norske Bankforening, Sparebankforeningen i Norge og Landbrukets Sentralforbund, datert 16. juni 1967.

II Garantien skal dekke 50% av bankens beviselige tap på den enkelte driftskreditt. Garantien gjelder også omkostninger ved inndrivelse. Garantien gjelder bare de kreditter som er gitt overenstemmende med de i overenskomstens fastsatte retningslinjer på grunnlag av oppgjør fra de organisasjoner som deltar i garantiordningen, eller fra lag som er tilsluttet dem, eller fra Statens Kornforretning. Kreditt som er gitt på annet grunnlag er garantistene uvedkommende.

III For garantien gjelder reglene for simpelt forløfte. Viser det seg ved forsøkt utleggsforretning eller på annen måte at kravet er uerholdelig eller innstilles inndrivelsen etter samråd med garantistene, anses garantien for å være effektiv.

IV Den enkelte garantists ansvar fastlegges pro rata i forhold til de oppgjørsbeløp som har dannet grunnlag for kreditten. Pro rata fordelingen fastlegges av det i pkt. VII bestemte arbeidsutvalg. Fordelingen kan innankes for det i pkt. VI nevnte landsutvalg.

Norske Felleskjøp hefter for garantien på samme måte som produksjons- og salgsorganisasjoner for såvidt gjelder oppgjørsbeløp for varer levert fra produsenten til felleskjøpene (leveranse på dyrkningskontrakter o.l.) Utover dette dekker Norske Felleskjøp 10% av de garantibeløp som blir effektive, forutsatt at den produsenten som tapet er konstantert hos, regelmessig har kjøpt driftsmidler (kraftfor, handelsgjødsel og såvarer) i et felleskjøp, eller tilsluttet lag i det året som legges til grunn for garantifordelingen. Det under pkt. VII nevnte arbeidsutvalg avgjør om vilkårene for Felleskjøpets deltakelse i garantien etter denne bestemmelse er tilstede. Avgjørelsen kan innankes for det i pkt. VI nevnte landsutvalg.

V Det i pkt. VII nevnte arbeidsutvalg fastsetter størrelsen av garantiansvaret for den enkelte garantist, og fastsetter innbetalingsmåten. Garantistene hefter subsidiært for manglende innbetaling fra en av dem i samme forhold som ovenfor. Garantistene kan ikke nekte utbetaling etter krav fra arbeidsutvalget, men kan ta forbehold angående garantibeløpets

Opgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

endelige fordeling mellom garantistene. Arbeidsutvalget ivaretar også garantistenes regresskrav overfor produsentene, og utbetaler i tilfelle inngåtte beløp til garantistene i forhold til deres dekning av tapet.

VI Hver av garantistene oppnevner for to år av gangen et medlem med varamann til et landsutvalg som representerer garantistene overfor bankene. Utvalget velger selv formann og varaformann for ett år ad gangen.

Utvalget holder møte etter innkallelse av formannen så ofte han finner det nødvendig, eller det forlanges av ett av medlemmene. Utvalget holder møte minst to ganger årlig. Til gyldig vedtak kreves at mer enn halvdel av utvalgets medlemmer er til stede. Avgjørelser treffes med vanlig flertall. Står stemmene likt, gjør formannens stemme utslaget. Medlemmene plikter å avgi stemme i de saker utvalget har til behandling.

Bortsett fra det som fremgår av denne avtale, avgjør landsutvalget hvilket ansvar og hvilken myndighet det i pkt. VII nevnte arbeidsutvalg har. Landsutvalget behandler årsmelding og regnskap.

VII Landsutvalget oppnevner innen sin midte et arbeidsutvalg på fem medlemmer. Arbeidsutvalget oppnevnes for 1 år ad gangen. Landsutvalgets formann og varaformann er automatisk formann og varaformann i arbeidsutvalget, og dermed selvsikrevne medlemmer.

Foruten løpende saker, behandler arbeidsutvalget eventuelle tap på den enkelte driftskreditt. Arbeidsutvalget avgjør med bindende virkning for garantistene om, og med hvilket beløp garantiene er effektive for anmeldte tap, og forestår utbetaling til vedkommende bank. Avgjørelsen skjer i samråd med den (de) garantist(er) som tapet angår, og som ikke er representert i arbeidsutvalget. Arbeidsutvalget avgjør størrelsen av garantiansvaret for den enkelte garantist. Avgjørelsen kan innankes for landsutvalget. Arbeidsutvalget forbereder de saker som skal behandles av landsutvalget, herunder årsmelding og regnskap.

Reglene i pkt. VI om gyldig vedtak, avstemning og plikt til å avgi stemme i landsutvalget, gjelder også for arbeidsutvalget.

VIII Garantien gjelder for tap som hithører fra debetposter på driftskredittkontoen inntil det tidspunkt da overenskomsten mellom bankforeningene og Landbrukets Sentralforbund opphører, eller den enkelte garantists deltakelse i garantiordningen er brakt til opphør etter bestemmelsen nedenfor. For kreditt som er gitt etter det tidspunkt, gjelder garantien ikke med mindre det treffes avtale om det med de enkelte banker.

Hvis noen av garantistene vil tre ut av garantiavtalen, kan dette bare skje overensstemmende med de frister for oppsigelse av retningslinjene for

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

kredittordningen som er fastlagt i avtalen med bankforeningene, pkt. 19. Sentralforbundet tar opp med bankforeningene hvilken virkning slik oppsigelse av garantiavtalen vil ha for kredittforholdet, og fra hvilken tid garantistens ansvar opphører. Garantisten hefter for sin del av tapet på kreditter som er gitt inntil garantisten trer ut av avtalen. Inntil slike kreditter er avviklet, gjelder avtalens regler om betalingsplikt, fordeling m.v. også for de garantister som har gått ut av avtalen. De beholder sine regresskrav for betalt garantibeløp overfor produsentene, eller annen garantist.

IX Enhver tvist som oppstår i forbindelse med garantien mellom landsutvalget og noen garantist, eller garantistene i mellom, avgjøres med bindende virkning ved voldgift. Hver av partene oppnevner sin voldgiftsmann, og oppmann oppnevnes av Høyesterettsjustitiarius. Dersom en av partene ikke innen to uker har oppnevnt sin voldgiftsmann, oppnevner Justitiarius også voldgiftsmann for ham. Voldgift kan ikke kreves senere enn tre måneder etter at partene har fått kjennskap til det forhold som betinger kravet om voldgift.

X For å møte krav om innbetaling på garantiene, skal garantistene avsette minst følgende beløp:

Brennerienes Forening	kr. 5.000,-
Gartnerhallen	" 20.000,-
Honningcentralen A/L	" 5.000,-
S/L Landbrukets Emballageforretning og Gartnernes Felleskjøp (LOG)	" 5.000,-
Norges Kjøtt-og Fleskesentral	" 125.000,-
Norges Pelsdyrslag	" 50.000,-
Norges Skogeierforbund	" 35.000,-
Norske Eggcentraler S/L	" 20.000,-
Norske Felleskjøp	" 50.000,-
Norske Melkeprodusenters Landsforbund	" 250.000,-
Potetmelfabrikkens Salgskontor A/L	" 5.000,-
SUM	kr. 570.000,-

I henhold til avtale foretar Statens Kornforretning ingen avsetning.

Dersom utbetaling av garanti finner sted av de avsatte beløp, skal avsetningen bringes opp til den opprinnelige størrelse ved regnskapsårets utgang. Garantistene kan bli enige om å endre avsetningens størrelse, dersom erfaringen viser at dette er berettiget.

Utgifter til utvalgenes møter og andre utgifter i forbindelse med administreringen av garantiordningen fordeles på garantistene pro rata i

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

samme forhold som overfor avsetning, og innbetales etter bestemmelse av arbeidsutvalget. Når hensyn tas til at Statens Kornforretnings andel av utgiftene p.t. er 15%, blir utgiftene å fordele slik:

Brennerienes Forening	1%
Gartnerhallen	3%
Honningcentralen A/L	1%
S/L Landbrukets Emballageforretning og Gartnernes Felleskjøp (LOG)	1%
Norges Kjøtt- og Fleskesentral	19%
Norges Pelsdyrslag	7%
Norges Skogeierforbund	5%
Norske Eggcentraler S/L	3%
Norske Felleskjøp	7%
Norske Melkeprodusenters Landsforbund	37%
Potetmelfabrikkens Salgskontor A/L	1%
Statkorn	15%
SUM	100%

Landsutvalget benevnes i det daglige for Garantiutvalget.

Oslo, 7. februar 1974

Brennerienes Forening
Gartnerhallen
Honningcentralen A/L
S/L Landbrukets Emballageforretning og
Gartnernes Felleskjøp
Norges Kjøtt- og Fleskesentral
Norges Pelsdyrslag
Norges Skogeierforbund
Norske Eggcentraler S/L
Norske Felleskjøp
Norske Melkeprodusenters Landsforbund
Potetmelfabrikkens Salgskontor A/L
Statens Kornforretning"

Note

* Garantiutvalget har i 1981 vedtatt følgende endringer i fordelingen av administrasjonsutgiftene:

Norske Melkeprodusenters Landsforbund	33%
Norges Kjøtt- og Fleskesentral	22%
Norske Eggcentraler S/L	4%
Norges Pelsdyrslag	3%

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

Desember 2020

Honningcentralen A/L	2%
Gartnerhallen	3%
Norske Potetindustrier A/S	3%
Norges Skogeierforbund	6%
Norske Felleskjøp	7%
L.O.G.	2%
Statkorn	15%
SUM	100 %

6.5 Tilleggsavtale av 11. desember 1980 i forbindelse med at Landbrukets Sentralforbund oppløses og Landbrukssamvirkets Felleskontor opprettes

Tilleggsavtalen lyder:

Oppgjørs- og driftskredittordningen i landbruket bygger på overenskomst av 16. juni 1967 med tilhørende garantierklæring er avgitt overfor den enkelte bank, og en garantiavtale mellom garantistene av 20. mars 1968, revidert 7. februar 1974.

Overenskomsten er inngått mellom:

Landbrukets Sentralforbund
Den norske Bankforening og
Sparebankforeningen i Norge

og er tiltrådt av:

Brennerienes Forening
Gartnerhallen
Honingcentralen A/L
S/L Landbrukets Emballageforretning og
Gartnernes Felleskjøp
Norges Kjøtt- og Fleskesentral
Norges Pelsdyrslag
Norges Skogeierforbund
Norske Eggcentraler S/L
Norske Felleskjøp
Norske Melkeprodusenters Landsforbund
Potetmelfabrikkens Salgskontor A/L
Statkorn

Garantierklæringene er avgitt og garantiavtalen undertegnet av de som i følge ovenstående har tiltrådt overenskomsten, men ikke av Landbrukets Sentralforbund.

Etter at årsmøtet i Landbrukets Sentralforbund den 11. desember 1979 vedtok at Landbrukets Sentralforbund skal oppløses, har de organisasjoner, bortsett fra Landbrukets Sentralforbund, som deltar i oppgjørs- og driftskredittordningen inngått denne tilleggsavtale til overenskomsten, garantierklæringene og garantiavtalen. Formålet med tilleggsavtalen er å

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

tilkjennegi at oppgjørs- og driftskredittordningen ikke endres som en følge av at Landbrukets Sentralforbund oppløses, samt å bestemme hvorledes det skal forholdes med de forpliktelser og rettigheter som nå etter overenskomsten påhviler Landbrukets Sentralforbund.

De deltakende landbruksorganisasjoner samt Statens Kornforretning går med dette inn i Landbrukets Sentralforbunds partsforhold med rettigheter og plikter etter overenskomsten. Hvor Landbrukets Sentralforbund i følge overenskomsten er pålagt spesielle oppgaver, som etter pkt. 1, pkt. 14, pkt. 16 og pkt. 17 utføres disse av Landbrukssamvirkets Felleskontor i Norges Bondelag. Landbrukets representanter til utvalget etter pkt. 15 oppnevnes av Garantiutvalget.

Oppsigelse av overenskomsten fra landbrukets side kan foretas etter enstemmig vedtak i Garantiutvalget og overenstemmende med punkt 19. Den enkelte organisasjon eller Statens Kornforretning kan med 1 års varsel trekke seg ut av ordningen.

I garantiavtalen mellom garantistene tilføyes pkt. VII, første setning:" med to varamedlemmer i rekkefølge". Dessuten tilføyes til slutt i pkt. VII: "Landsutvalget oppnevner representanter til Samarebidsutvalget med bankforeningene".

Garantiutvalget opptrer utad på vegne av de organisasjoner samt Statens Kornforretning som deltar i oppgjørs- og driftskredittordningen etter overenskomsten. Utvalget er rette mottaker av alle henvendelser til de nevnte deltakere om oppgjørs- og driftskredittordningen, herunder også saker som gjelder garantispørsmål. Garantiutvalget har lagt sekretariatet for oppgjørs- og driftskredittordningen til Landbrukssamvirkets Felleskontor fra det tidspunkt dette opprettes.

Oslo, 11. desember 1980

Den norske Bankforening
Sparebankforeningen i Norge
Brennerienes Forening
Gartnerhallen
Honningcentralen A/L
S/L Landbrukets Emballageforretning og
Gartnernes Felleskjøp
Norges Kjøtt- og Fleskesentral
Norges Pelsdyrslag
Norges Skogeierforbund
Norske Eggcentraler S/L
Norske Felleskjøp
Norske Melkeprodusenters Landsforbund

Desember 2020

Potetmelfabrikkenes Salgskontor A/L
Statens Kornforretning"

6.6 Avtale mellom Landbrukssamvirkets Felleskontor, Kjøttbransjens Landsforbund, Bankforeningens Servicekontor, Sparebankforeningens Servicekontor og I/S Produsentregisteret om tilrettelegging og gjennomføring av datautveksling i oppgjørs- og driftskredittordningen

1. Formål – hva avtalen gjelder

Partene i oppgjørs- og driftskredittordningene for landbruket² (odo), ønsker å rasjonalisere utvekslingen av informasjon mellom aktørene. Dette skal skje ved at den informasjon som etter ordningene (odo) skal utveksles mellom aktørene, skal utveksles i elektronisk form og i nærmere avtalte formater. Videre ønsker partene i odo bedre grunnlag for å beregne hvilket garantiansvar som hviler på det enkelte lag/varemottaker. Som ledd i dette, skal Produsentregisteret som tjenesteleverandør for den enkelte aktør i odo ta i mot informasjon fra vedkommende aktør, behandle informasjonen og stille den til disposisjon for rett mottaker.

2. ”Forankring” av avtalen

Partene i Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen har i møte i Samarbeidsutvalget den 25. august 1998 blitt enige om rammene for den elektroniske datautvekslingen. Kjøttbransjens Landsforbund har som sekretariat for Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, privatordningen gitt sin tilslutning til disse rammene.

3. Deltakere – hvem som berøres av avtalen

- Med part i odo menes de to bankforeninger, Landbrukssamvirkets felleskontor og Kjøttbransjens Landsforbund.
- Med part i avtalen menes partene i odo med tillegg av Produsentregisteret.
- Med aktør i odo menes partene i odo med tillegg av de banker og lag/varemottakere som deltar i odo.

Partene i odo skal påvirke sine respektive medlemsbanker og –lag/varemottakere som deltar i oppgjørs- og driftskredittordningen, til å delta på den måte og utføre de oppgaver som forutsettes i denne avtale. Unntaksvis kan vedkommende part i odo selv formidle informasjon på vegne av sitt medlem.

² Oppgjørs og -driftskredittordningen, samvirkeordningen – der de to bankforeninger og Landbrukssamvirkets Felleskontor betegnes som parter – gjelder for leverandører til samvirkeorganisasjonene og overenskomsten (avtalen) om dette er datert 6. juni 1967. Oppgjørs og -driftskredittordningen, privatordningen – der de to bankforeninger og Kjøttbransjens Landsforbund betegnes som parter – gjelder leverandører til private grossister og slakterier og overenskomsten (avtalen) om dette er datert 30. mars 1968.

4. Informasjon fra lag/varemottakere som Produsentregisteret skal behandle

Det enkelte lag/varemottaker i odo skal årlig levere til Produsentregisteret følgende informasjon om sine leverandører (produsenter) med driftskreditt i henhold til odo:

- kontonummer
- overført oppgjør i løpet av året for hver konto
- brutto avregnet beløp (inklusive merverdiavgift) i løpet av året for hver leverandør

Om recordbeskrivelse, tidspunkt m.v. for overføring av data fra lag/varemottaker til Produsentregisteret, se punkt 7.

5. Informasjon fra bankene som Produsentregisteret skal behandle

For de driftskredittkonti som Produsentregisteret har oppgitt til banken, skal den enkelte bank årlig levere til Produsentregisteret følgende informasjon:

- kontonummer
- bevilgning pr konto
- saldo pr konto

Om recordbeskrivelse, tidspunkt m.v. for overføring av data fra bank til Produsentregisteret, se punkt 7.

6. Produsentregisterets behandling og utlevering av informasjon

Produsentregisteret skal behandle mottatt informasjon og stille følgende informasjon til disposisjon:

6.1 Informasjon til partene i odo

-til Landbrukssamvirkets Felleskontor (samvirkeordningen), Kjøttbransjens Landsforbund (privatordningen); informasjon om

- a) antall driftskredittkonti for hele landet og pr fylke
- b) sum bevilgning på alle driftskredittkonti for hele landet og pr fylke
- c) sum saldo på alle driftskredittkonti for hele landet og pr fylke
- d) samme som b, men fordelt på henholdsvis samvirkeordningen og privatordningen på grunnlag av omsetningstall for de to ordningene
- e) samme som c, men fordelt på henholdsvis samvirkeordningen og privatordningen på grunnlag av omsetningstall for de to ordningene
- f) garantiansvar for det enkelte lag/varemottaker som er medlem hos vedkommende, se punkt 6.2 nedenfor.

-til de to bankforeninger; informasjon som nevnt i bokstav a), b), c), d) og e)

For beregning av ovennevnte informasjon nevnt i bokstav a, b og c, kan Produsentregisteret benytte informasjonen fra bankene, se punkt 5. For beregning av informasjon som nevnt i bokstav d, e og f kan Produsentregisteret sammenstille informasjonen fra bankene med informasjon som Produsentregisteret har om hvilken lag/varemottaker som betaler til den enkelte produsents konto, se punkt 4.

6.2 Informasjon til lag/varemottaker

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

-til det enkelte lag/varemottaker; informasjonen om vedkommende lag/varemottakers samlede garantiansvar.

For beregning av ovennevnte informasjon, kan Produsentregisteret benytte informasjonen fra bankene om bevilget beløp pr konto og sammenstille dette med informasjon fra den enkelte lag/varemottaker om overførte oppgjørsbeløp til hver konto.

6.3 Informasjon til bank

-til vedkommende bank som har gitt driftskreditt til produsent (leverandør); informasjon om

- årlig overførte beløp fra det enkelte lag/varemottaker til vedkommende produsents konto
- sum årlig overførte beløp fra alle lag/varemottakere til vedkommende produsents konto
- brutto avregnet beløp (inklusive merverdiavgift) fra det enkelte lag/varemottaker til vedkommende produsent som har driftskredittkonto i banken.

For beregning av ovennevnte informasjon, kan Produsentregisteret benytte informasjonen mottatt fra lagene/varemottakerne.

7. Generelt om Produsentregisterets mottak, behandling og avlevering av informasjon

Produsentregisteret skal ta initiativ til og sørge for at det blir inngått nødvendige avtaler med aktørene i odo eller deres underleverandører om hvordan utveksling av informasjon mellom Produsentregisteret og aktørene/underleverandørene i odo skal skje.

Recordbeskrivelse, tidspunkt m.v. for overføring av data fra aktørene/underleverandørene til Produsentregisteret, skal Produsentregisteret sende til aktørene/underleverandørene i god tid før overføringen skal finne sted. Beslutning om dette skal Produsentregisteret så langt det er mulig treffe i samråd med aktørene/underleverandørene. Dersom det er klart mer rasjonelt for en oppgavegiver og ikke nevneverdig ulempe for Produsentregisteret, skal en oppgavegiver kunne tillates avvikende recordbeskrivelse.

Det er den enkelte bank og lag/varemottaker som "eier" informasjon som vedkommende har avgitt. "Eierskapet" varer også mens informasjonen behandles av Produsentregisteret. Informasjon Produsentregisteret behandler for "eier" eller ny informasjon som er utarbeidet på grunnlag av slik informasjon, skal ikke brukes på annen måte enn det som følger av denne avtale.

Produsentregisteret skal slette/makulere informasjon mottatt fra bank i henhold til punkt 5, straks informasjon som nevnt i punkt 6 er avgitt.

Produsentregisteret kan benytte underleverandør for behandling av informasjon i henhold til denne avtale. I så fall skal er Produsentregisteret ansvarlig for underleverandørs disposisjoner som om de var Produsentregisterets egne.

8. Produsentregisterets utvikling av systemer

Produsentregisteret (herunder dens underleverandør) skal sørge for å utvikle systemer for å utføre ovenstående behandling av informasjon. Systemet skal være ferdig utviklet senest 1. juli 1999 og klar til ordinær drift innen 1. januar 2000.

9. Bruk av bearbeidet informasjon

Banken kan bruke informasjon som er stilt til disposisjon fra Produsentregisteret, til oppfølging av driftskreditt bevilget i henhold til odo.

Lagene/varemottakerne kan bruke informasjon som er stilt til disposisjon fra Produsentregisteret, til å vurdere sitt garantiansvar i henhold til odo.

Landbrukssamvirkets Felleskontor og Kjøttbransjens Landsforbund kan bruke informasjon som er stilt til disposisjon fra Produsentregisteret, til å følge opp sine medlemmers garantiansvar og -risiko spesielt samt ordningens generelle effekt og hensiktsmessighet for medlemmene.

10. Konesjon

Produsentregisteret skal søke Datatilsynet om nødvendig konesjon for å behandle informasjon for bankene og lagene/varemottakerne som beskrevet i denne avtale. At slik konesjon oppnås er en forutsetning for gjennomføring av avtalen.

11. Taushetsplikt

Aktørene i odo samt Produsentregisteret skal bevare taushet om den informasjon de får tilgang til på grunnlag av denne avtale får kjennskap til. Tilsvarende taushetsplikt skal pålegges underleverandører og medhjelpere som får tilgang til informasjonen. Partene i denne avtale skal sørge for at denne taushetsplikt blir gjort kjent for sine respektive medlemsbanker og –lag/varemottakere.

12. Kostnader og priser

12.1 Utviklingskostnader

Kostnader ved Produsentregisterets (herunder dets underleverandørs) utvikling av dataprogram for å utføre de beregninger som beskrevet i denne avtale, skal ikke overstige kr 100.000,-. Disse kostnadene deles likt mellom bankforeningene på den ene side og Kjøttbransjens Landsforbund og Landbrukssamvirkets Felleskontor på den annen. Den interne fordeling mellom bankforeningene avtales mellom bankforeningene, og den interne fordeling mellom Kjøttbransjens Landsforbund og Landbrukssamvirkets Felleskontor avtales mellom disse to.

12.2 Kostnader ved tilrettelegging av kommunikasjon

Kostnader ved tilrettelegging av kommunikasjon og løpende kommunikasjonskostnader mellom Produsentregisteret og den enkelte aktør i odo

skal dekkes av den enkelte aktør som leverer informasjon til eller mottar informasjon fra Produsentregisteret.

Dersom en bankdatasentral på vegne av flere banker forestår utveksling av informasjon til eller fra Produsentregisteret, kan datasentralen forutsetningsvis i viderebelaste de aktuelle banker for sine kostnader ved dette.

12.3 Driftskostnader

Driftskostnader for Produsentregisteret (herunder dets underleverandør) belastes med en halvpart på bankene og en halvpart på lagene/varemottakerne, Kjøttbransjens Landsforbund og Landbrukssamvirkets Felleskontor på den annen. Den del av driftskostnadene som skal belastes bankene, fordeles som en pris for informasjon pr produsent som den enkelte bank mottar (henter). Den del av driftskostnadene som skal belastes lagene/varemottakerne, Kjøttbransjens Landsforbund og Landbrukssamvirkets Felleskontor, fordeles mellom disse etter særskilt avtale.

Dersom en bankdatasentral på vegne av flere banker forestår utveksling av informasjon til eller fra Produsentregisteret, kan Produsentregisteret belaste datasentralen etter avtale med denne, og datasentralen forutsetningsvis viderebelaste de aktuelle banker for dette.

13. Tvisteløsning

Partene i odo skal påse og tilskynde til at Produsentregisteret samt sine respektive medlemsbanker og -lag/varemottakere oppfyller sine plikter og forutsetningene i henhold til denne avtale.

Ved uenighet mellom aktørene i odo og/eller Produsentregisteret om avtalen er oppfylt, skal tvisten søkes løst ved forhandlinger slik som anvist for uenighet i tapssaker i håndbøkene for odo, så langt disse anvisningene passer.

14. Oppsigelse

Denne avtale kan sies opp at hver av partene i avtalen. Varsel om oppsigelse skal gis senest seks måneder før hvert årsskifte. Avtalen opphører i så fall fra det første årsskiftet.

Oslo den 8. mars 1999

Landbrukssamvirkets Felleskontor
Kjøttbransjens Landsforbund
Bankforeningens Servicekontor
Sparebankforeningens Servicekontor
I/S Produsentregisteret

6.7 Avtale om utvikling og drift av et system for elektronisk utveksling av informasjon i forbindelse med etablering av driftskreditt

1. Avtalens parter og roller

Avtalens parter er Norsk Landbrukssamvirke, Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund, Sparebankforeningen i Norge, Finansnæringens Hovedorganisasjon og Produsentregisteret.

Det er Produsentregisteret som står som leverandør av systemet mens de øvrige partene i avtalen er bestillere.

Brukerne av systemet er vareavtakere og banker, samt Garantiutvalget i Landbrukssamvirket.

2. Bakgrunn for avtalen. Avtalens formål

Formålet med avtalen er å tilrettelegge for at informasjon som etter overenskomstene om driftskredittordningen i landbruket og tilhørende håndbøker skal utveksles mellom bank og vareavtaker i forbindelse med produsentens etablering av driftskreditt, skal kunne utveksles elektronisk. Det samme gjelder informasjonsutvekslingen mellom vareavtakere, banker og Garantiutvalget i Landbrukssamvirket i forbindelse med søknad om særskilt garanti.

3. Utvikling av tjenesten

3.1 Tjenestebeskrivelse

Produsentregisteret skal utvikle for de øvrige partene en tjeneste for elektronisk dialog mellom partene i forbindelse med notifikasjon av pant, herunder tilbakemelding om garanti, og søknad om særskilt garanti på grunnlag av fremtidig produksjon. Tjenesten skal ha følgende funksjonalitet:

A. Notifikasjon

1. Banken logger seg på Produsentregisteret via en webportal
2. Banken fyller ut registreringsskjemaet (notifikasjonsskjemaet) i portalen for den kunden som søker om driftskreditt
3. Banken ”sender” notifikasjonsskjemaet til Produsentregisteret via webportalen
4. Produsentregisteret melder fra til de aktuelle varemottakere ved e-post at de har mottatt en notifikasjon som varemottaker kan se ved å logge seg på Produsentregisterets webportal
5. Varemottaker kontrollerer mottatt informasjon og gir tilbakemelding til banken (via Produsentregisterets portal – banken varsles ved e-post om at tilbakemelding er gitt gjennom portalen)
6. Produsentregisteret lagrer mottatt informasjon hos seg slik at bank/vareavtaker senere kan hente ut relevant informasjon om produsenter

- som de har en avtalerelasjon til; det er opp til den enkelte for bank/vareavtaker om de også oppbevarer ”mottatt” informasjonen hos seg
7. Banken og vareavtakere som er i forretningsforhold til produsenten kan til enhver tid be om opplysninger som Produsentregisteret har lagret
 8. Ved opphør av driftskredittkontrakt må banken melde sletting av panterett gjennom portalen (når kreditten er nedbetalt)

B. Søknad om særskilt garanti

1. Banken logger seg på Produsentregisteret via en webportal
2. Banken fyller ut registreringsskjemaet (notifikasjonsskjemaet) i portalen for den kunden som søker om driftskreditt. Det må samtidig «hukes av» for «Søknad om særskilt garanti». Eventuelt kan man se for seg at man ved opprettelse av ny notifikasjon kan velge mellom «ordinær notifikasjon» og «søknad om særskilt garanti», og at disse to valgene gir et registrerings skjema som er noe forskjellig.
3. Banken ”sender” notifikasjonsskjemaet (hvis dette ikke alt foreligger) og søknaden til Produsentregisteret via webportalen
4. Produsentregisteret varsler Garantiutvalget om at det er kommet en ny søknad som Garantiutvalget kan se ved å logge seg på portalen.
5. Garantiutvalget kontrollerer mottatt informasjon og sender informasjonen videre til varemottaker for kontroll (via Produsentregisterets portal – varemottaker varsles ved e-post om at bekreftelse kreves gjennom portalen)
6. Varemottaker kontrollerer mottatt informasjon og sender tilbakemelding til Garantiutvalget via portalen.
7. Garantiutvalget ferdigbehandler søknaden og informerer varemottaker og bank om resultatet via portalen
8. Varemottaker behandler notifikasjonen lik punkt 5-7 i beskrivelsen av notifikasjonsrutinen over.

Tjenestens funksjonalitet er nærmere beskrevet i notatet Beslutningsgrunnlag; Elektronisk dataflyt i driftskredittordningen – notifikasjon, som er **vedlegg** til denne avtale.

Gjennom kontaktmøtene skal Produsentregisteret i samråd med de øvrige partene i avtalen utarbeide en løsningsbeskrivelse som, når denne er godkjent, skal være det endelige grunnlaget for utvikling av tjenesten.

3.2 Produsentregisterets utvikling av tjenesten

Produsentregisteret skal utvikle tjenesten som beskrevet over. Utviklingen omfatter

- utarbeide en løsningsbeskrivelse
- webportal med distribusjon av påloggingshemmeligheter
- digitalisering av benyttede skjemaer
- varsel til brukerne av systemet om at de har fått melding (notifikasjoner, bekreftelser, søknader mv) gjennom systemet
- logiske kontroller, lagring og distribusjon av meldinger som utveksles mellom brukerne av systemet
- nødvendig loggføring av bruk

- tilfredsstillende sikkerhet i forhold til data som utveksles og viktigheten av dem
- nødvendig back up-løsninger
- brukerdokumentasjon.

Bankene, varemottakerne og Garantiutvalget må selv tilrettelegge for at egne systemer fungerer sammen med den utviklede tjenesten.

3.3 Tidsplan for utvikling

Partene har som målsetting følgende tidsfrister for utvikling av tjenesten:

- Arbeidet med å utvikle tjenesten bør starte i løpet av tredje kvartal 2014.
- Løsningsbeskrivelsen bør foreligge før 1. september 2014
- Godkjennelsestest bør gjennomføres før 1. mars 2015
- Produksjon bør starte opp før 1. juni 2015

Endelig tidsplan fastsettes av partene i kontaktmøtene.

3.4 Godkjenning av utviklet tjeneste

Det skal gjennomføres en akseptansetest av løsningen før den tas i bruk. Ved akseptansetesten skal utvalgte representanter fra Garantiutvalget, bankene og varemottakere gjennomføre de mest vanlige arbeidsoppgavene som løsningen skal støtte, uten funksjonsfeil, uten tap av data og uten tap av kontroll.

Partene skal gjennom kontaktmøtene utarbeide et eget dokument for gjennomføring av og kriterier for godkjent akseptansetest. Første versjon av dokumentet skal foreligge samtidig med at kravspesifikasjonen er levert. Endelig versjon skal foreligge minst 30 dager før akseptansetesten starter.

3.5 Pris for utvikling

Grunnlaget for avtalen er et pristilbud fra Produsentregisteret på om lag kr 2,7 millioner kroner for å utvikle tjenesten. Endelig pris for utvikling vil bli utarbeidet i forbindelse med utarbeidelse av løsningsbeskrivelsen. Dersom endelig pris overstiger 20 % av pristilbudet, skal hele avtalen reforhandles, alternativt kan hver av partene si opp avtalen.

Dersom avtalen sies opp på dette grunnlag, skal partene dekke hver sine kostnader. Kostnader som Produsentregisteret har pådratt seg ved bruk av eksterne leverandører skal likevel dekkes etter den avtalte fordelingsnøkkel for endelige utviklingskostnader.

3.6 Kontaktmøter

I utviklingsperioden innkaller Produsentregisteret til månedlige kontaktmøter mellom partene, herunder eventuell underleverandør. Den enkelte part utpeker en representant til å delta i kontaktmøtene. Hver av bestillerne kan også ta med en representanter for brukerne i kontaktmøtene. Det bør tilstrebes kontinuitet ved deltakelse i kontaktmøtene.

Kontaktmøtene skal blant annet ha følgende mandat:

- Følge med på og gi Produsentregisteret råd ved utarbeidelse av løsningsbeskrivelsen
- Avklare eventuelle uklarheter, herunder treffe beslutninger som ikke påvirker tjenestens overordnede funksjonalitet, akseptere mindre tidsforskyvninger i forhold til oppsatt tidsplan samt akseptere mindre justeringer av angitte pris for utvikling
- Godkjenne den endelige løsningsbeskrivelsen
- Utarbeide kriterier for akseptansetest og godkjenne akseptansetesten.

Produsentregisteret skal til hvert kontaktmøte gi en kort skriftlig rapport om status i utviklingsarbeidet. Den skriftlige rapporten bør i møtene utfylles med muntlige kommentarer og muligheter for spørsmål.

Viktige beslutninger som fastsetting av endelig pris, løsningsbeskrivelse, utforming av akseptansetest og godkjennelse av akseptansetest skal utformes som egne dokumenter og underskrives av partenes representanter i kontaktmøtet. Disse dokumentene skal anses som del av avtalen mellom partene.

3.7 Fakturering av utviklingskostnader

Produsentregisteret kan fakturere partene for utviklingskostnadene når tjenesten er godkjent av partene. Kostnadene skal fordeles slik:

- Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund 15 %
- Norsk Landbrussamvirke 35 %
- 50 % dekkes av banknæringen og fordeles som beskrevet nedenfor.

Den andel av utviklingskostnadene som faller på banknæringen skal Produsentregisteret fakturere den enkelte bank i forhold til antall aktive driftskredittkontoer i banken. Produsentregisteret kan fakturere bankene etter tildeling av påloggingshemmelighet til webportalen.

4. Drift av tjenesten

4.1 Overordnet om drift av tjenesten

Driftsfasen starter når tjenesten er godkjent av bestillerne og Produsentregisteret har distribuert påloggingshemmeligheter for webportalen.

Produsentregisteret skal løpende levere ("drifte") den utviklede tjenesten til banker, vareavtaker og Garantiutvalget. Driftsansvaret omfatter tjenesten som er beskrevet i tjenestebeskrivelsen og utviklingsoppgavene for Produsentregisteret under avtalens utviklingskapittel, blant annet å holde web-portalen tilgjengelig for brukerne, formidle meldinger mellom brukerne, herunder varsle at de har fått meldinger, samt lagre informasjon for brukerne.

Produsentregisteret kan bruke underleverandører ved drift av tjenesten. Ønske om å benytte underleverandører utenfor Norge for behandling av personopplysninger skal først avklares med de øvrige partene i avtalen.

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

Produsentregisteret har ikke ansvar for at internetforbindelse eller brukernes nødvendige infrastruktur fungerer.

4.2 Plikt til å benytte tjenesten

Bankene og varemottakerne vil av partene i driftskredittordningen bli pålagt å benytte den utviklede tjenesten for elektronisk dialog i forbindelse med notifikasjon av pant, herunder tilbakemelding om garanti, og søknad om særskilt garanti på grunnlag av fremtidig produksjon.

4.3 Helpdesk

Produsentregisteret har en generell ordning overfor sine kunder der man normalt er tilgjengelig med flere operatører i en køordning for å besvare henvendelser på telefon og/eller e-post i kontortiden. Videre skal Produsentregisteret utvikle hjelpesider og forklarende tekster til systemet. Produsentregisteret skal også ha et system for å sende brukernavn og passord utenfor kontortiden.

4.4 Oppetider

Produsentregisteret gir ingen oppetidsgaranti, men følger tett opp sine leverandører slik at systemet er tilgjengelig for brukerne i størst mulig grad. Planlagt nedetid skal holdes innenfor vedlikeholdsvinduer der systemet forutsetningsvis ikke benyttes. For tiden er planlagt nedetid én dag i måneden eller mindre, og mellom kl 22 og 24.

Eventuell feilretting skal påbegynnes innen akseptable tidsfrister.

4.5 Årlige kostnader og fakturering

Årlige kostnader for bruk av tjenesten fastsettes av Produsentregisteret og faktureres brukerne. Produsentregisteret skal så tidlig som mulig hvert driftsår angi til brukerne hvilke kostnader som brukerne må påregne for kommende driftsår.

Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund og Norsk Landbrukssamvirke er selv brukere, og skal også faktureres for brukerkostnadene for sine medlemmer. Kostnadene skal faktureres en gang hvert år og fordeles slik;

- Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund 15 %
- Norsk Landbrussamvirke 35 %
- 50 % dekkes av bankene fordelt etter antall aktive driftskredittkontoer.

4.6 Databehandleravtale og sikkerhetskrav etter personopplysningsloven

Det er bankene og varemottakerne som er behandlingsansvarlige for de personopplysninger som de sender inn i tjenesten. Produsentregisteret skal inngå databehandleravtale med bankene og varemottakerne om behandling av disse personopplysningene.

Produsentregisteret skal oppfylle de krav til sikkerhet som kreves etter personopplysningsloven med forskrifter.

5. Taushetsplikt

Oppgjørs og driftskredittordningen for landbruket, samvirkeordningen

Parter i denne avtale, herunder deres ansatte, skal bevare taushet om opplysninger om brukernes kunder som de blir kjent med i forbindelse med informasjonsutveksling som følge av denne avtale, så langt ikke det følger av avtalen eller tjenestens formål at opplysningene skal gis videre.

6. Mislighold

Dersom en av partene ikke oppfyller sin del av avtalen som beskrevet, skal vedkommende erstatte det eventuelle direkte tap de øvrige lider så fremt manglende oppfyllelse skyldes utvist erstatningsbetingende uaktsomhet fra den som misligholder.

Når tjenesten er satt i ordnær drift, er Produsentregisterets forpliktelse overfor de øvrige partene å levere tjenesten til bankene, varemottakerne og Garantiutvalget. Etter dette tidspunkt kan bankene, varemottakerne og Garantiutvalget ved manglende eller mangelfull leveranse kreve retting eller prisavslag overfor Produsentregisteret. Ved mislighold kan bank, varemottaker og Garantiutvalget bare kreve erstatning dersom Produsentregisteret, herunder Produsentregisterets underleverandør, har utvist erstatningsbetingende uaktsomhet. Det forutsettes at bank, varemottaker eller Garantiutvalget som vil gjøre misligholdsbeføyelser gjeldende mot Produsentregisteret i samsvar med vanlig god kontraktspraksis reklamerer straks mislighold er konstatert. Produsentregisteret kan kreve at reklamasjonen blir fremsatt skriftlig.

7. Årlige kontaktmøter

Produsentregisteret skal innkalle partene i avtalen til årlige møter for å gjennomgå tjenestens funksjonalitet og kvalitet, herunder blant annet oppetider, responstider, rutiner for og gjennomføring av feilretting og vedlikehold. I møtene bør representanter for brukerne også delta.

8. Oppsigelse

8.1 Produsentregisterets oppsigelsesadgang

Inntil Produsentregisteret har fakturert de øvrige partene (herunder bankene) for utviklingskostnader, kan Produsentregisteret si opp avtalen om utvikling av tjenesten med en måneds varsel. Produsentregisteret mister i så fall alle krav de måtte ha mot de øvrige partene (herunder bankene).

Avtalen om drift av tjenesten er uoppsigelig fra Produsentregisterets side i fem år fra leveransen er godkjent. Deretter kan avtalen sies opp med seks måneders varsel fra Produsentregisterets side.

8.2 Øvrige parters oppsigelsesadgang

Bestillerne kan hver for seg si opp avtalen om utvikling med en måneds varsel. Den eller de parter som sier opp skal i så fall erstatte alle kostnader som Produsentregisteret har pådratt seg fram til oppsigelsen er blitt kjent for Produsentregisteret.

Bestillerne kan hver for seg si opp avtalen om drift med seks måneders varsel. Ved opphør av avtalen vil den papirbaserte ordningen gjeninnføres, med mindre også driftskredittordningen endres eller opphører.

Oslo, juni 2014

Norsk Landbrukssamvirke (NO 970142711)
Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund (NO 957829139)
Sparebankforeningen i Norge (NO 971531045)
Finansnæringens Hovedorganisasjon (981423682)
Produsentregisteret SA (NO 870309392)

7. OVERSIKT OVER LAG SOM DELTAR I OPPGJØRS- OG DRIFTSKREDITT- ORDNINGEN AV 6. JUNI 1967 MED SENERE TILLEGGSAVTALER

Se eget vedlegg

8. STATISTIKK

Det utarbeides årlig statistikk hvordan ordningen fungerer. Det vises til punkt 5.5 om hvordan informasjon innhentes og bearbeides. Statistikken legger de tre avtalepartene ut på deres medlemsnett.

9. SAMARBEIDSUTVALGET

I henhold til Overenskomsten av 16. juni 1967, punkt 15, skal det oppnevnes et utvalg bestående av representanter fra hver organisasjon.

Utvalget består av tre personer fra banksiden og tre personer fra landbruksorganisasjonene.

Finans Norge er sekretariat for utvalget i nært samarbeid med Norsk Landbrukssamvirke.

10. BLANKETTER

Det er utarbeidet et sett med standard blanketter til bruk innen Oppgjørs- og driftskredittordningen.

Blankettene trykkes sentralt av SPAMA A/S, se punkt 5.4. Ved bestilling, angi blankettnummer.